

Tilburg University

Werken aan een krachtiger raad. Eindrapportage van een onderzoek naar sturing door en verantwoording aan de gemeenteraad van de gemeente Geertruidenberg inzake WAVV / Go!

Schaap, L.; de Graaf, L.J.

Publication date:
2008

[Link to publication in Tilburg University Research Portal](#)

Citation for published version (APA):

Schaap, L., & de Graaf, L. J. (2008). *Werken aan een krachtiger raad. Eindrapportage van een onderzoek naar sturing door en verantwoording aan de gemeenteraad van de gemeente Geertruidenberg inzake WAVV / Go!* Tilburgse School voor Politiek en Bestuur.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Werken aan een krachtiger raad: Arbeid voor Allen

Eindrapportage van een onderzoek naar sturing door en verantwoording aan de gemeenteraad van de gemeente Geertruidenberg inzake WAVA/!Go B.V.

*in opdracht van de
gemeente Geertruidenberg*

5 augustus 2008

Dr Linze Schaap
Dr Laurens de Graaf

TILBURGSE SCHOOL VOOR POLITIEK EN BESTUUR

INHOUD

- 1. INLEIDING EN DOELSTELLING**
- 2. DE FORMELE VERHOUDINGEN: GEMEENTE - WAVA - IGO B.V.**
- 3. DE ONTSTANE FINANCIËLE PROBLEMEN**
- 4. BEOORDELING**
- 5. CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN**

1. INLEIDING EN DOELSTELLING

‘Voormalig !GO-directeur (...) heeft op ontoelaatbare wijze gelden onttrokken ten behoeve van persoonlijk gewin.’, zo luidde het persbericht dat !GO B.V. op 20 september 2007 naar buiten bracht. Deze conclusie en het onderliggende rapport hebben het een en ander teweeg gebracht. Er is een strafrechtelijke procedure gestart tegen de voormalige directeur. Ook heeft de gemeenteraad van Geertruidenberg een raadsonderzoek en zelfs een raadsenquête overwogen naar de ontstane situatie. Op 29 juni 2007 is dan ook een motie aangenomen van het CDA met het verzoek aan de burgemeester en de griffier om een verordening op het onderzoeksrecht van de raad voor te bereiden. Om een definitief besluit hierover te nemen leek het de gemeenteraad zinvol om eerst een vooronderzoek te laten uitvoeren op basis van beschikbare dossiers.

De opdracht daartoe is gegeven aan onderzoekers van de Tilburgse School voor Politiek en Bestuur van de Universiteit van Tilburg. Uit de rapportage van het vooronderzoek (d.d. 27/11/2007) bleek, dat louter dossieronderzoek niet genoeg inzicht gaf in de problematiek. De raad heeft daarop de onderzoekers opdracht verleend tot een vervolgonderzoek. Voor dat vervolgonderzoek is (a) aanvullend dossieronderzoek verricht, bij o.a. WAVA!/GO zelf, zijn (b) diverse interviews en een groepsinterview met raadsleden gehouden en is (c) een raadsconferentie gehouden waarin de raad samen met de onderzoekers naar toekomstige sturingsmogelijkheden van de raad bij WAVA heeft gekeken. In deze rapportage doen wij vanuit een bestuurskundig perspectief verslag van het dossieronderzoek en het aanvullende onderzoek.

1.1 VRAAGSTELLING EN OPZET

In de eerste onderzoeksrapportage is verslag gelegd van het dossieronderzoek bij de gemeente Geertruidenberg en zijn de volgende vragen behandeld:

1. *Hoe zien WAVA en !GO er bestuurlijk uit? Hierbij is aandacht besteed aan het organogram, de bestuurlijke en financiële verantwoordelijkheden, het management, de accountant, de taakomschrijvingen, de wijze van benoeming en aan verantwoordingslijnen.*
2. *Welke verhouding hebben WAVA en !GO tot B&W en de gemeenteraad? Hierbij hebben wij ons gericht op de wijze van benoeming, de adviserende rol, mogelijkheden tot raadpleging, de wijze van besluitvorming en de manier waarop de verantwoording geregeld is.*
3. *Welke financiële problemen zijn ontstaan, bij wie, wanneer en door welke oorzaken?*
4. *Welke besluiten liggen ten grondslag aan het ontstaan van die problemen?*

In het vooronderzoek kon een aantal vragen met onvoldoende zekerheid worden beantwoord. Daarnaast zijn in de discussie over het rapport in de raadscommissie enkele aanvullende vragen gesteld. Die vragen zullen in deze eindrapportage aan de orde komen en een aanvulling zijn op de eerste rapportage. In dit rapport wordt het feitenmateriaal uit zowel het vooronderzoek als het vervolgonderzoek geanalyseerd en beoordeeld. Hierbij is aandacht besteed aan:

- a. *Oordeel over de transparantie van de bestuursstructuur van de gemeenschappelijke regeling.*
- b. *Oordeel over de mogelijkheden van de raad en het college om ontwikkelingen in WAVA / !GO te sturen.*
- c. *Op basis van dit onderzoek zicht geven op de problemen.*
- d. *Oordeel over het kunnen voorkomen van problemen. Voorstellen hoe de raad in de toekomst kan omgaan met de gemeenschappelijke regeling en de onderneming.*

Van de beschikbare dossiers, van zowel de gemeente Geertruidenberg als van WAVA/!GO, is een integraal overzicht gemaakt (zie bijlage 1). Alle stukken in die dossiers zijn bestudeerd.

Aanpak van het onderzoek

In het vooronderzoek is slechts gebruik gemaakt van dossiers. In het kader van het vervolgonderzoek zijn aanvullende bronnen aangeboord.

- A. Aanvullend dossieronderzoek, vooral bij WAVA/!GO B.V. Hierbij hebben we ondermeer gekeken naar agenda's, verslagen, de verslaglegging etc. in de dossiers van WAVA/!GO zelf. Niet alleen de geschriften die te maken hebben met de gemeenschappelijke regeling en de beheermaatschappij zijn nu onderzocht, maar ook notulen van raadsvergaderingen en vergaderingen van de commissie samenlevingszaken. Ook vergaderstukken zoals jaarverslagen, begrotingen, meerjarenbegrotingen, statuten, statuutwijzigingen en visiedocumenten zijn geanalyseerd. Daarmee is een completer beeld ontstaan van de manier waarop WAVA/!GO aan de orde is gekomen in de raads(commis­sie)vergaderingen.
- B. Interviews met diverse sleutelfiguren.¹
  - De wethouders van Geertruidenberg die sinds 2001 verantwoordelijk zijn geweest voor, dan wel betrokken zijn geweest bij WAVA/!GO en/of leden van het Algemeen Bestuur (AB) namens Geertruidenberg. In totaal hebben we met drie mensen gesproken (twee oud-wethouders en de huidige wethouder).
  - De gemeentesecretaris van Geertruidenberg als ambtelijk voorbereider voor de wethouder van AB-vergaderingen.
  - De huidige directeur van WAVA/!GO B.V. Na overleg met de raad is besloten om niet met de voormalige directeur te spreken vooral om het strafrechtelijk onderzoek niet teveel (ten gunste van de voormalige directeur) te beïnvloeden.
  - Er is meerdere keren contact geweest met Ernst Young om een interview te regelen met de vroegere accountant van WAVA/!GO B.V. Deze accountant is echter van werkgever veranderd, waardoor er geen interview met de accountant

---

¹ Voor de goede orde: aan de respondenten is anonimiteit beloofd, zodat zij vrijuit konden spreken. Van de interviews zijn ook geen woordelijke verslagen gemaakt, alleen werkdocumenten voor de onderzoekers. In deze rapportage verwijzen wij ook niet specifiek naar bepaalde personen, noch geven wij letterlijke citaten.

heeft plaatsgevonden. Uitspraken over de accountant blijven dus gebaseerd op de beschikbare dossiers en raads(commissie)verslagen.

- C. Groepsinterview met gemeenteraadsleden van Geertruidenberg. Iedere raadsfractie is uitgenodigd om aanwezig te zijn bij dit groepsinterview. Afgevaardigden van vier fracties (CDA, GL, SP en PvdA) hebben de uitnodiging aangenomen. We hebben in dit groepsinterview gefocust op beslissende momenten in de afgelopen jaren: op welke manier heeft de raad de afgelopen jaren controle uitgeoefend, dan wel proberen uit te oefenen?
- D. Raadsconferentie. Tijdens de raadsconferentie zijn de voorlopige conclusies gepresenteerd aan de aanwezige leden van de gemeenteraad. Hierna is er gediscussieerd over de manier waarop de gemeenteraad van Geertruidenberg in de toekomst kan omgaan met WAVA/!GO B.V. (Het verslag van deze raadsconferentie is als bijlage 2 opgenomen.)

1.2 OPBOUW VAN HET RAPPORT

De onderzoeksvragen vormen de leidraad voor dit rapport. In de hoofdstukken twee en drie is het feitenmateriaal te vinden voor de beantwoording van de onderzoeksvragen één tot en met vier. Dat materiaal wordt vervolgens in hoofdstuk vier beoordeeld. In hoofdstuk vijf wordt een slotoordeel gegeven en bouwen wij voort op de drie scenario's die in het eerste rapport zijn voorgedragen. Tevens doen wij aanbevelingen over de manier waarop de gemeente Geertruidenberg in de nabije toekomst met de geconstateerde problematiek(en) kan omgaan.

2. DE FORMELE VERHOUDINGEN: GEMEENTE - WAVA - !GO B.V.

Dit hoofdstuk bevat de feiten voor de beantwoording van de eerste twee onderzoeksvragen:

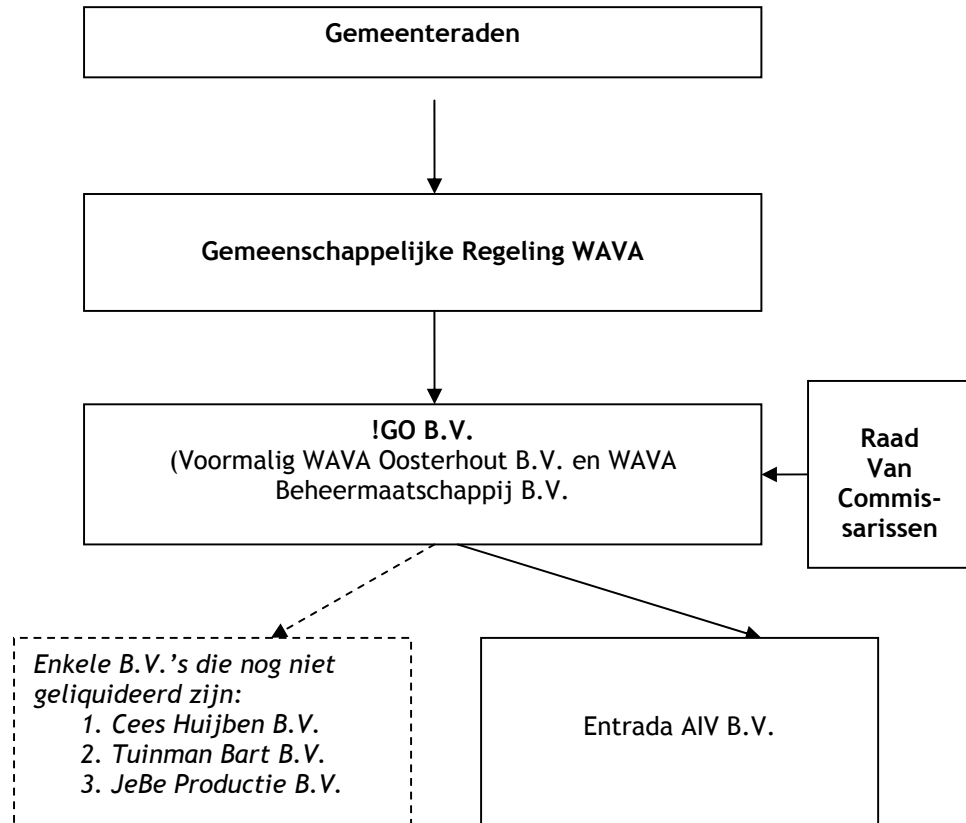
- *Hoe zien WAVA en !GO er bestuurlijk uit?*
- *Welke verhouding hebben WAVA en !GO tot B&W en de raad?*

Hierbij behandelen wij in paragraaf 1 de hoofdlijnen van de structuur van de gemeenschappelijke regeling. Paragraaf 2 bevat de organisatiestructuur van de gemeenschappelijke regeling WAVA, paragraaf 3 die van de vennootschap (voorheen Beheer, tegenwoordig !GO). In beide paragrafen komen aan de orde: bestuurlijke en financiële verantwoordelijkheden, management, accountant, taakomschrijvingen, wijze van benoeming en verantwoordingslijnen.

2.1 HOOFDLIJNEN BESTUURLIJKE VERHOUDINGEN

De Gemeenschappelijke Regeling “Werkvoorzieningsschap Arbeid Voor Allen”, WAVA is verlengd lokaal bestuur op basis van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen (WGR). De formele verhoudingen zijn deels in die wet vastgelegd, deels in de regeling zelf. Binnen de regeling is vervolgens een vennootschap opgericht. De gemeenteorganen hebben wel een directe formele relatie met de gemeenschappelijke regeling, maar niet met de vennootschap. De besluitvorming geschiedt volledig binnen de gemeenschappelijke regeling zelf, voornamelijk door het Algemeen Bestuur. Een aantal besluiten heeft de goedkeuring nodig van de Gedeputeerde Staten: begrotingen, fusies, wijzigingen in de regeling en toe of uitreding van deelnemende gemeenten. In figuur 2.1 staat het organogram per 1 januari 2005.

Figuur 2.1 Het organogram van WAVA en !GO op 1 januari 2005

De gemeenschappelijke regeling WAVA

De gemeenschappelijke regeling WAVA is belast met de uitvoering van de taken die de Wet Sociale Werkvoorziening aan de gemeenten opdraagt. WAVA beheert zelfstandig zijn financiële middelen. Wat betreft de vaststelling van de *begroting en jaarrekening* zijn er twee momenten waarop de raad inbreng kan hebben:

- Zes weken voordat het Algemeen Bestuur de ontwerpbegroting van de gemeenschappelijke regeling krijgt, stuurt het Dagelijks Bestuur van de regeling die naar de gemeenteraden; die kunnen “van hun gevoelens laten blijken”. Die commentaren worden gevoegd bij de ontwerpbegroting en zo aan het Algemeen Bestuur aangeboden.
- De raden ontvangen vervolgens de vastgestelde begroting. Wederom kunnen zij commentaar leveren, maar nu aan het college van Gedeputeerde Staten dat de begroting moet goedkeuren (of niet).

De jaarrekening wordt, na vaststelling door het Algemeen Bestuur, ter kennisgeving aan de gemeenten gestuurd. Tussen de deelnemende gemeenten en de gemeenschappelijke regeling is een financieringsovereenkomst afgesloten. Hierin is in aanmerking genomen

dat de gemeenten een eenmalige kapitaalinjectie hebben gepleegd (samen 15.000.000 gulden (=6.806.703 euro)) en dat de jaarlijkse gemeentelijke bijdragen zouden gaan aflopen tot geen bijdrage meer vanaf 2010. De gemeenten zuiveren de eventuele tekorten aan en waarborgen de leningen die de gemeenschappelijke regeling aangaat. Daardoor blijven de gemeenten volledig financieel verantwoordelijk.

De gemeenschappelijke regeling kent officieel de volgende organen: Algemeen Bestuur, Dagelijks Bestuur, Voorzitter en Directeur (tevens Ambtelijk Secretaris). De gemeenschappelijke regeling is enig aandeelhouder van !GO B.V. (voorheen: WAVA Beheermaatschappij B.V.).

WAVA Beheermaatschappij B.V.

WAVA Beheermaatschappij B.V. (Beheer) is belast met het aanbieden van arbeid onder aangepaste omstandigheden (aan WSW-geïndiceerden). Beheer is verantwoordelijk voor het op *bedrijfseconomisch* verantwoorde wijze uitvoeren van de taak opgedragen aan de onderneming zoals vastgelegd in de samenwerkingsovereenkomst tussen de Gemeenschappelijke Regeling en Beheer. Beheer kent de volgende organen:

- Algemene vergadering van aandeelhouders(AVA)
- Directie/Directeur
- Raad van Commissarissen (RvC)

WAVA Beheermaatschappij B.V. is enig aandeelhouder van WAVA Oosterhout B.V. en Entrada B.V.

WAVA Oosterhout B.V. en haar ondernemingen, Entrada B.V.

WAVA Oosterhout B.V. en haar ondernemingen zijn de werkmaatschappijen waar de feitelijke uitvoering van de WSW plaatsvindt. Entrada B.V. voert de taken op gebied van arbeidsre-integratie uit.

Wijzigingen vanaf 2001

Vanaf 2001 zijn er diverse wijzigingen doorgevoerd in de Gemeenschappelijke Regeling en aanverwante organen. In onderstaande figuur worden de belangrijkste wijzigingen kort genoemd. Bijlage 3 bevat een organogram van WAVA in 2001.

Figuur 2.2 De belangrijkste wijzigingen vanaf 2001

Jaar	Wijziging
2001/2002	Activiteiten JeBe Productie B.V. en Tuinman Bart B.V. worden stopgezet
Februari 2002	Statuutwijziging van WAVA Beheermaatschappij B.V. t.a.v. de raad van commissarissen (aantal en wijze benoeming, gedelegeerd commissaris)
Maart 2003	Naamswijziging, WAVA Oosterhout B.V. verandert in !Go
Oktober 2003	Activiteiten C. Huijben B.V. stopgezet
December 2003	Statuutwijziging van WAVA Beheermaatschappij B.V. m.b.t. uit te geven aandelen (zodat de fusie mogelijk gemaakt kon worden)
December 2004	Bij de notaris wordt de fusie definitief gemaakt. WAVA Beheer en !GO fuseren. !Go gaat op in WAVA Beheermaatschappij B.V. De nieuwe vennootschap heet !GO B.V.

In de volgende paragrafen gaan we uitgebreider in op de diverse organen en de accountant van de gemeenschappelijke regeling en !GO B.V.

2.2 GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING WAVA

ALGEMEEN BESTUUR

- **Benoeming.** Het Algemeen Bestuur (AB) bestaat uit een vertegenwoordiger van iedere gemeente. Elke gemeenteraad benoemt een lid. Voor benoeming komen alleen die leden van het college van B&W in aanmerking die de uitvoering van de WSW in de portefeuille hebben (in feite heeft de gemeenteraad geen vrije keus).²
- **Taken.** Het Algemeen Bestuur heeft ten aanzien van deze regeling de bevoegdheden van de gemeenteraden. Het Algemeen Bestuur oefent die bevoegdheden uit voor zover ze niet aan het Dagelijks Bestuur of directie zijn opgedragen. Het Algemeen Bestuur oefent alle rechten uit van de algemene vergadering van aandeelhouders (AVA) van !GO. Tevens heeft het Algemeen Bestuur de bevoegdheid om gevraagd en ongevraagd de besturen van de gemeenten van advies te dienen of voorstellen te doen.
- **Verantwoording.** Leden van het Algemeen Bestuur leggen ieder aan hun eigen gemeenteraad verantwoording af. De gemeenteraden kunnen het vertrouwen in hun aangesteld lid opzeggen en ontslaan. Bij het benoemen van een nieuw lid dient weer aan de eerder genoemde kwaliteitseis te worden voldaan (de raad kan wel ontslaan maar is wederom niet vrij in zijn keus bij het aanstellen van een nieuw lid). Het Algemeen Bestuur verstrekt desgevraagd verplicht alle inlichtingen, bericht en raad die Gedeputeerde Staten en/of de besturen van de gemeenten en/of de gemeenteraad verlangen (inlichtingen hoeven dus slechts op verzoek gegeven te worden).

DAGELIJKS BESTUUR

² Volgens de regeling benoemen de gemeenteraden iemand “uit hun midden” en wel de portefeuillehouder WSW. Sinds de dualisering van het gemeentebestuur zijn dit twee tegenstrijdige eisen. We hebben geen wijziging van de regeling op dit punt aangetroffen.

- **Benoeming.** Het Dagelijks Bestuur (DB) wordt benoemd door en uit het Algemeen Bestuur. Het Dagelijks Bestuur bestaat uit een voorzitter en twee leden.
- **Taken.** Het Dagelijks Bestuur voert besluiten die zijn genomen door het Algemeen Bestuur uit. Het DB verstrekt de inlichtingen aan de besturen van de gemeenten. Het DB houdt toezicht op alles wat de gemeenschappelijke regeling aangaat.
- **Verantwoording.** Het Dagelijks Bestuur is afzonderlijk en gezamenlijk verantwoording schuldig aan het Algemeen Bestuur. Door het AB verlangde inlichtingen worden verstrekt.

DIRECTEUR

- **Benoeming.** De directeur wordt benoemd door het Dagelijks Bestuur. Hij is tevens ambtelijk secretaris van het Algemeen en het Dagelijks Bestuur. Er is een personele unie met de directie van !GO.
- **Taken.** De directeur is belast met de dagelijkse leiding en beheer van de gemeenschappelijke regeling.
- **Verantwoording.** De gemeenschappelijke regeling kent geen bepalingen over het afleggen van verantwoording door de directeur (bijvoorbeeld aan het Dagelijks Bestuur; verderop in deze rapportage wordt duidelijk hoe deze verantwoording geregeld is).

AMBTELIJK SECRETARIS

- **Benoeming.** Zie directeur.
- **Taken.** De ambtelijk secretaris woont de vergaderingen van het Algemeen en Dagelijks bestuur bij waarin hij een adviserende stem heeft.
- **Verantwoording.** Zie directeur.

ACCOUNTANT

De accountant is geen orgaan van de gemeenschappelijke regeling, maar wordt wel genoemd in de regeling. Het Algemeen Bestuur wijst een registeraccountant aan. De registeraccountant controleert de administratie en het beheer van de vermogenswaarde van het werkvoorzieningschap. Deze controle dient onder meer te waarborgen dat de rechtmatigheid en de doelmatigheid van de administratie en het beheer worden getoetst. Het resultaat van het onderzoek wat de accountant doet wordt voorgelegd aan het Dagelijks Bestuur.

2.3 !GO B.V.

ALGEMENE VERGADERING VAN AANDEELHOUDERS (AVA)

- **Benoeming.** Het Algemeen Bestuur van de gemeenschappelijke regeling oefent volledig de rechten van de AVA uit.
- **Taken.** Aan de AVA worden de jaarstukken voorgelegd ter bespreking: jaarrekening en jaarverslag.
- **Verantwoording.** De AVA legt niet direct verantwoording af.

DIRECTIE BELAST MET BESTUUR

- **Benoeming.** De directie (= bestuur van de B.V.) wordt benoemd door de AVA op unanieme bindende voordracht door de Raad van Commissarissen (waarvan met een meerderheidsbesluit van kan worden afgeweken door de AVA).
- **Taken.** De directie neemt alle bestuursbesluiten van de vennootschap.
- **Verantwoording.** Wezenlijke besluiten (gedefinieerd in de statuten) genomen door het bestuur/directie zijn aan de goedkeuring onderworpen van de Raad van Commissarissen (RvC). Andere besluiten (gedefinieerd in de statuten) moeten *vooraf* worden goedgekeurd door de AVA. In principe houdt de RvC toezicht op de gang van zaken binnen de vennootschap en haar dochterondernemingen. Ook de AVA moet op sommige punten direct toezicht houden. Zodoende is de directie³ verantwoording verschuldigd aan zowel de RvC als de AVA. De AVA kan te allen tijde de directeur ontslaan en schorsen (op 'bindende' voordracht van de RvC waarvan kan worden afgeweken). De RvC kan zelfstandig de directeur voor bepaalde tijd schorsen. De directie moet tijdig alle informatie verschaffen aan de RvC zodat laatstgenoemde zijn taak kan uitoefenen.

RAAD VAN COMMISSARISSEN (RVC)

- **Benoeming.** De RvC bestaat uit drie tot vijf (in de praktijk altijd drie gebleken) commissarissen waarvan één gedelegeerd. De commissarissen worden benoemd door de AVA op bindende voordracht (waarvan onder voorwaarden weer kan worden afgeweken) van de commissarissen.⁴ De gedelegeerd commissaris heeft niet meer bevoegdheden dan de andere commissarissen, maar houdt een "meer intensief" toezicht op de vennootschap en haar maatschappijen.
- **Taken.** De RvC heeft als taak toezicht te houden op het beleid van de directie en de gang van zaken binnen de vennootschap en haar ondernemingen. Tevens staat de RvC de directie met raad terzijde.

---

³ Er kan ook bij AVA-besluit worden bepaald dat er meerdere directeuren zijn, deze situatie is echter in de praktijk niet voorgekomen.

⁴ Overigens was het bij de oprichting zo dat de AVA 3 commissarissen zou benoemen en nog twee op voordracht van de directie van Beheer. In 2002 is via een statutenwijziging het aantal commissarissen bepaald op minimaal 3 en maximaal 5. Bij diezelfde statutenwijziging is de gedelegeerd commissaris ingevoerd.

- **Verantwoording.** Ieder lid van de RvC kan te allen tijde door de AVA worden geschorst of ontslagen.⁵

ACCOUNTANT

Ook de vennootschap heeft een accountant. Het verlenen van de opdracht aan de accountant gebeurt door de AVA (mocht deze dat nalaten dan geeft de directie de opdracht). De accountant doet onderzoek naar de getrouwheid van de jaarrekening en het verslag hiervan wordt verstuurd aan de directie.

2.4 AFSLUITING

De structuur van de gemeenschappelijke regeling is in de loop van de jaren veranderd. Maar de kern blijft gelijk: de gemeenten brengen hun taken op het terrein van de Wet Sociale Werkvoorziening onder in een gemeenschappelijke regeling en de feitelijke werkzaamheden worden uitgevoerd door een vennootschap (eerst WAVA Beheer B.V., later !GO B.V.). Tussen de beide organisaties zitten enkele personele relaties: het Algemeen Bestuur van de gemeenschappelijke regeling is tevens Algemene Vergadering van Aandeelhouders van de vennootschap, de directeur (tevens ambtelijk secretaris) van de gemeenschappelijke regeling was vroeger en is tegenwoordig weer directeur van de vennootschap.

---

⁵ De gedelegeerd commissaris zit zowel in het Algemeen Bestuur van de gemeenschappelijke regeling en dus in de AVA van de vennootschap, als in de Raad van Commissarissen. Zodoende heeft de gedelegeerd commissaris een stem in zijn eigen ontslag/schorsing.

3. DE ONTSTANE FINANCIËLE PROBLEMEN

Dit hoofdstuk bevat de feiten voor de beantwoording van de derde en vierde onderzoeksvragen:

- *Welke financiële problemen zijn ontstaan, bij wie, wanneer en door welke oorzaken?*
- *Welke besluiten liggen er ten grondslag aan het ontstaan van die problemen?*

Voor een goed begrip: dit verslag geeft de kern weer van de ontstane financiële problemen. Een meer gedetailleerd beeld is te vinden in het rapport dat Berenschot gemaakt heeft in opdracht van het bestuur van WAVA (september 2006).

3.1 LANGE VOORGESCHIEDENIS

Financiële problemen bij de gemeenschappelijke regeling WAVA dateren niet van de laatste jaren. In de 15 jaar voor de stelselwijziging van 2001 heeft de regeling te kampen gehad met tekorten. Na de invoering van de nieuwe WSW was er een structuurwijziging nodig. Met deze structuurwijziging moest meteen een nieuwe start gemaakt worden. Bij de structuurwijziging is ervoor gekozen de verantwoordelijkheid voor de bedrijfsmatige activiteiten en de uitvoering van de WSW uit elkaar te halen. In de nieuwe constructie is de gemeenschappelijke regeling WAVA verantwoordelijk voor de uitvoering van de WSW. WAVA Beheermaatschappij B.V. (Beheer) is in 1999 opgericht omdat het juridisch niet mogelijk bleek voor de Gemeenschappelijke Regeling om meerdere deelnemingen aan te gaan. Beheer werd in de nieuwe constructie verantwoordelijk voor de bedrijfsmatige activiteiten. De aandelen die de gemeenschappelijke regeling WAVA had in WAVA Oosterhout B.V. werden overgedragen aan Beheer. Zo is de Regeling enig aandeelhouder van Beheer, en Beheer houdstermaatschappij van WAVA Oosterhout B.V. en de in 1999 en later 2001 overgenomen deelnemingen (JeBE productie B.V., Tuinman Bart B.V., Cees Huijben B.V.). Om met een schone lei te kunnen beginnen en de financiële problemen stop te zetten werd besloten om een eenmalige financiële injectie te doen in de gemeenschappelijke regeling door de gemeenten van 15.000.000 gulden (6.806.703 euro). Dit betekende echter niet het einde van de financiële problemen.

3.2 HET JAAR 2001

Het boekjaar 2001 eindigde met een negatief resultaat van 1.800.000 gulden (816.804 euro). Dit werd toegeschreven aan het eenmalig afboeken van goodwill van de overgenomen bedrijven en het herwaarderen van de voorraden. Medio 2001 is de nieuwe Raad van Commissarissen (RvC) aangetreden; deze constateerde vrijwel direct dat er vooral problemen waren met de deelnemingen. Met de activiteiten van Tuinman Bart en

JeBe is vervolgens gestopt. Het belang in C. Huijben is echter tot 100% vergroot.⁶ Na een directeurswisseling heeft de nieuwe directeur meteen maatregelen getroffen.

3.3 VANAF 2002

In de jaren daarna is C. Huijben geheel overgenomen en niet veel later ook weer afgestoten (ook geen succesvolle deelneming). Verder zijn er ingrijpende interne organisatiewijzigingen doorgevoerd ten aanzien van het administratief systeem. In 2003 veranderde WAVA Oosterhout B.V. van naam in !GO en fuseerde in 2004 (fiscaal) met WAVA Beheermaatschappij B.V. tot !Go B.V. die eind 2004⁷ statutair bekrachtigd werd. In het boekjaar 2004 is gewisseld van accountant. Aan weerszijden was er ontevredenheid, zo wordt in de stukken gesteld. De accountant gaf in een rapport uit 2004 aan dat aanbevelingen en verbeterpunten op het gebied van administratie en beheer structureel beperkt waren opgevolgd. Onder de nieuwe accountant Ernst & Young leken de problemen tot de historie te behoren.⁸ De voorraad van !Go werd tevens geherwaardeerd dat jaar waardoor de voorraad ineens 4.000.000 Euro meer waard was (naar verluidt als gevolg van een grote order voor plantenkarren).

3.4 TERUGLOPENDE GEMEENTELIJKE BIJDRAGE & ECONOMISCHE CONTEXT

In de financieringsovereenkomst tussen de gemeenten en de gemeenschappelijke regeling WAVA is onder andere vastgelegd dat de jaarlijkse gemeentelijke bijdrage tussen 2001 en 2010 jaarlijks zou afnemen tot nul.⁹ Hierdoor moest de vennootschap (WAVA Beheermaatschappij B.V., later !GO B.V.) procentueel steeds meer inkomsten halen uit bedrijfsmatige activiteiten (zij kreeg immers gelden van de gemeenschappelijke regeling). Mede door een verscherpte WSW-indicatie (waardoor de arbeidsproductiviteit zou afnemen), een stagnerende economie (waardoor het lastiger werd een geschikt aantal plaatsen te vinden) werd het steeds lastiger om de inkomsten uit bedrijfsmatige activiteiten te halen.

3.5 EXPANSIEBELEID (JEBe, TUINMAN BART, C. HUIJBEN)

In 1999 zijn de bedrijven JeBe Productie B.V. en Tuinman Bart B.V. overgenomen. In 2001 is daar een meerderheidsbelang in Timmerbedrijf C. Huijben bijgekomen. De deelnemingen draaiden niet goed. In 2002 is ook besloten te stoppen met JeBe en Tuinman Bart. Daarna is het belang in C. Huijben nog vergroot tot een volledig belang.

---

⁶ Later zou blijken dat een onderzoek van accountantsbureau Deckers een negatief beeld gaf van de organisatie C. Huijben. Deze informatie is echter niet doorgegeven aan de Raad van Commissarissen van de vennootschap of aan het Algemeen Bestuur van de gemeenschappelijke regeling.

⁷ Met terugwerkende kracht naar begin 2004, voor wat betreft de statuten en het fiscale boekjaar.

⁸ Uit een interim-rapportage die wordt opgesteld vlak na de aanstelling van Ernst & Young blijken nog wel wat tekorten.

⁹ De gemeentelijke bijdrage is gebaseerd op het aantal geplaatste WSW geïndiceerde werknemers, en gecorrigeerd met CPB-indexcijfers.

De slechte resultaten van de deelnemingen waren voor een (groot) deel mede debet aan de slechte financiële resultaten van de gemeenschappelijke regeling. Bovendien zijn er investeringen gedaan. Zo is er voor Stichting Prisma (die samenwerkte met WAVA Oosterhout B.V.) een nieuw kantoorgebouw gebouwd waar 4.500.000 gulden (2.042.011 euro) naartoe is gegaan. Ook voor JeBe Productie B.V. is een nieuwe bedrijfshal gebouwd waar een investering van 3.500.000 gulden (1.588.231 euro) mee gemoeid was.

Tevens is sprake geweest van verkoop van onroerende goederen. Die verkopen leverden geld op, soms boven de boekwaarde. Daardoor steeg het vermogen van de vennootschap en verminderden tekorten. Dat leek voor de gemeenten aantrekkelijk. Maar, zoals Berenschot (2006) constateert, op langere termijn kan er wel een risico ontstaan voor de solvabiliteit van de onderneming.

3.6 GEBREKKIGE ADMINISTRATIE

In een rapport van de toenmalige accountant PriceWaterhouseCoopers uit 2004 wordt geconstateerd dat “de organisatie gedurende een reeks van jaren problemen heeft gekend met het vervaardigen van adequate managementinformatie en het (tijdig) opstellen van betrouwbare financiële verantwoordingen”. De accountant had ten aanzien van deze problemen in die jaren aanbevelingen en verbeterpunten geformuleerd. De aanbevelingen en verbeterpunten “zijn in al die jaren zoals eveneens gemeld slechts in beperkte mate opgevolgd”. Eén van de oorzaken van het niet voldoen aan de juiste eisen hieromtrent is dat “de organisatie in die jaren enkele ingrijpende interne wijzigingen heeft ondergaan”. Die wijzigingen behelsden in hoofdlijnen dat “de organisatie is overgegaan van separate administratieve systemen naar een uniform systeem. Dit uniform systeem bleek echter te complex en bewerkelijk. Daarna en daarnaast is gekozen voor het decentraliseren van de administraties, een besluit dat reeds na één jaar is teruggedraaid.” Samenvattend concludeerde de accountant dat door alle interne wijzigingen de organisatie permanent achter de feiten aan heeft moeten hollen.

Eind 2003 is vervolgens gekozen voor een minder complex, bewerkelijk geautomatiseerd (financieel) systeem. Daardoor zou in 2004 op een efficiënte wijze informatie en cijfers vervaardigd moeten kunnen worden. De accountant adviseerde toen tevens tot fusie tussen !Go (begin 2003 nog WAVA Oosterhout B.V.) en WAVA Beheermaatschappij B.V. Zoals eerder aangegeven is, is dit ook gebeurd.

3.7 VERANTWOORDING GEVRAAGD

In het vorige hoofdstuk is beschreven welke mogelijkheden de diverse personen en functies hebben om toezicht te houden op het reilen en zeilen van WAVA en !GO B.V. In deze paragraaf laten wij zien, op welke wijze zij daarmee zijn omgegaan.

Gedurende de jaren na 2001 zijn nu en dan kritische vragen gesteld in het Algemeen Bestuur van de WAVA en/of de Algemene Vergadering van Aandeelhouders van !GO B.V. Sommige vragen gaan over de financiële resultaten. Zo zijn er (2004) vragen van één

gemeente over tegenvallende resultaten. Ook vraagt een wethouder/AB-lid een enkele keer om een vergelijking tussen de begrote en de behaalde resultaten, ten behoeve van de verantwoording aan de eigen gemeenteraad. Ook over de jaarlijkse begrotingen worden vragen gesteld en wordt een enkele keer kritiek geuit. Soms ontbreken meerjarenramingen, of vinden de leden van het Algemeen Bestuur de verantwoording van het eigen vermogen onvoldoende. Een enkele keer wordt een bijgestelde ontwerpbegroting geëist, en het oordeel van een externe deskundige.

Andere vragen gaan over het informeren van de gemeenteraden. Vragen bijvoorbeeld waarom de jaarrekening niet verstuurd is naar de gemeenten (de reactie luidt dat dit niet hoeft, maar dat zij wel ter kennisgeving is verstuurd; gezien de regeling is dat een correcte reactie). Verder is in 2004 de jaarrekening 2003 goedgekeurd op voorwaarde dat deze gepresenteerd zou worden aan de gemeenteraden. Toen in 2005 de verkoop van een pand in Oosterhout aan de orde was, is echter besloten de informatie daarover niet aan de gemeenteraden te sturen.

Vanuit het Algemeen Bestuur is in 2005 aan de provincie (toezichthouder) een aantal voorstellen gedaan ter verbetering van de financiële toestand. De brief daarover was echter niet in het Algemeen Bestuur besproken. Dit zorgde voor enige opschudding binnen het bestuur.

In de gemeenteraad van Geertruidenberg en de Commissie Samenlevingszaken is dikwijls gesproken over de WAVA en !GO B.V. Dit gebeurde veelal op basis van de agendering van de jaarrekening en/of begroting van de gemeenschappelijke regeling in de commissie. Al in het jaar 2000 wordt hier gesproken over niet-sluitende begrotingen en zorgwekkende omstandigheden: "Het bestuur heeft gemeend dat het niet langer verantwoord is om akkoord te gaan met allerlei rooskleurige beelden om zodoende de begrotingen sluitend te krijgen".¹⁰ Uiteindelijk veranderden discussies over zorgwekkende begrotingen in discussies over de vraag of sociale werkvoorziening geld mag kosten. Op grond van de overweging dat 'mensen centraal staan en niet de eventuele financiële winsten', is vaak besloten alsnog een begroting goed te keuren, ondanks de aanvankelijke tegenzin bij alle partijen tegen de begroting. Mede op grond van deze redenering van de raad(smeerderheid) is de financiële toestand jarenlang gedoogd. Er leek eerder angst te zijn voor een "te commerciële" organisatie dan voor een grote financiële malaise.

Bij de begrotingen en jaarrekeningen zijn elke keer kritische kanttekeningen geplaatst in zowel de raadsvergaderingen als de commissie voor samenlevingszaken: "Wij kunnen instemmen met deze begroting, maar wij zullen de nieuwe Gemeenschappelijke Regeling kritisch blijven volgen".¹¹ Maar dat 'kritische volgen' blijkt niet voldoende te zijn: de financiële situatie van WAVA/!GO B.V. verslechtert steeds verder. Eind 2004 lijkt !GO B.V. echter uit de rode cijfers te klimmen. Ook dit blijkt later niet waar te zijn. Waarop

---

¹⁰ Uit een raadsvoorstel besproken in de vergadering van de Commissie Samenlevingszaken (13-09-00). Uiteindelijk werd er met dit voorstel alsnog akkoord gegaan.

¹¹ Uit de raadsvergadering waarin de begroting van de WAVA werd voorgelegd (28-09-00)

in de commissievergadering Samenlevingszaken gesproken wordt van "wanprestaties van !GO".¹²

Vanaf eind 2004 wordt er scherper gereageerd op de informatie die vanuit de WAVA aan de gemeenteraad en de commissie voor samenlevingszaken wordt verstrekt. Er is vooral onvrede over de vertegenwoordiger binnen de WAVA voor de gemeente Geertruidenberg: de wethouder, lid van het Algemeen Bestuur van de WAVA. De wethouder is inderdaad de persoon waar de gemeenteraad zijn onvrede kan uiten. De gemeenteraad lijkt ook moeite te hebben met de ingewikkelde en niet-transparante bestuurlijke vorm van de WAVA; ook die klacht komt bij de wethouder terecht. En de raad wil meer transparantie in het kostenplaatje dat de raad krijgt voorgeschied: "Wat er via Entrada gebeurt, onttrekt zich aan het blikveld (...) terwijl eventuele tekorten wel op de WAVA drukken, hoe houden we het transparant en beheersbaar wat daar gebeurt?".¹³ Treffend is de uitspraak in een commissievergadering over hoe de WAVA functioneerde in 2005 en 2006: "De algemene vergadering van aandeelhouders (AVA) moet betekenis krijgen als orgaan in !GO, c.q. dat !GO wordt gezien als iets van WAVA en WAVA niet wordt gezien als iets van !GO. Die draai moet gemaakt worden".¹⁴

3.8 AFSLUITING

De gemeenschappelijke regeling en de vennootschap kennen een lange geschiedenis van financiële problemen. Vele beslissingen zijn de afgelopen jaren genomen: oprichting van een vennootschap, fusie van vennootschappen, deelneming in andere vennootschappen, verkoop van onroerende zaken, nieuwe activiteiten en het traag verbeteren van de administratieve organisatie. Deze beslissingen kunnen zowel positieve als negatieve gevolgen hebben gehad voor de financiële positie van de vennootschap en/of de gemeenschappelijke regeling. Daarnaast is het vermoeden geuit dat er zich onwettige gedragingen hebben voorgedaan.

De financiële malaise van de WAVA is te danken aan een opeenstapeling van slechte resultaten en beslissingen. Ongetwijfeld ligt een deel van de oorzaak daarin, dat geprobeerd is winst te maken met activiteiten van mensen die niet voor niets afhankelijk zijn van de WSW. Daarmee is niet gezegd, dat bedrijfsmatigheid en WSW niet samen kunnen gaan. Maar beleidsmakers kunnen hun verwachtingen van een eventueel te behalen winst beter niet te hoog stellen. Daarnaast is sprake geweest van slechte aankopen en, naar het zich laat aanzien, mismanagement of meer dan dat.¹⁵

De vraag is wel, hoe het kan dat de malaise niet eerder is aangepakt. In het volgende hoofdstuk gaan we daar verder op in. Kern daarvan is, dat er een (te?) groot vertrouwen is van zo ongeveer iedereen in iedereen.

---

¹² Uit de notulen van de vergadering van de Commissie Samenlevingszaken (10-05-05).

¹³ Uit de notulen van de vergadering van de Commissie Samenlevingszaken (11-10-05).

¹⁴ Uit de notulen van de vergadering van de Commissie Samenlevingszaken (14-11-06).

¹⁵ Of sprake is van frauduleuze activiteiten staat buiten dit onderzoek.

4. BEOORDELING

In de beide voorgaande hoofdstukken hebben wij de gegevens uit de dossiers, (groeps)interviews en raadsconferentie zo neutraal mogelijk verwoord en samengevat. Daarbij is het volgende duidelijk geworden:

- Voor de uitvoering van de gemeentelijke WSW-taken is een gemeenschappelijke regeling in het leven geroepen. De feitelijke werkzaamheden worden uitgevoerd door een vennootschap. De structuur is in de loop van de jaren aan verandering onderhevig geweest. Tussen de gemeenschappelijke regeling en de vennootschap zijn personele unies.
- De gemeenschappelijke regeling en de vennootschap kennen een lange geschiedenis van financiële problemen. Vele beslissingen en gedragingen lijken van belang voor het ontstaan en voortduren van de problemen.

In dit hoofdstuk geven wij een beoordeling van de gegevens. Daarbij wijzen wij er wel op, dat we geen forensisch accountants zijn die tot in detail de oorzaken van de financiële problemen kunnen analyseren.

Twee zaken komen aan de orde:

1. *transparantie van de bestuursstructuur;*
2. *mogelijkheden van raad en college om ontwikkelingen in WAVA/!GO te sturen.*

4.1 TRANSPARANTIE

De structuur is complex. De feitelijke uitvoering van de gemeentelijke WSW-taken zijn verdeeld over de gemeenschappelijke regeling, !GO B.V. en een aantal dochter-B.V.'s. Tussen de gemeenschappelijke regeling en de vennootschap bestaan tal van relaties: personeel in dienst van de gemeenschappelijke regeling is gedetacheerd bij de vennootschap, er zijn financiële stromen over en weer, en er bestaan personele unies (Algemeen Bestuur WAVA = Algemene Vergadering van Aandeelhouders !GO B.V.; directeur !GO B.V. = directeur WAVA). Ook binnen elk van de organisaties zijn organisatieonderdelen ontstaan. De complexiteit is overigens wel teruggedrongen door enkele fusies en het beëindigen van de activiteiten van enkele B.V.'s (zij het dat die vennootschappen nog wel bestaan).

We kunnen weliswaar constateren dat de organisatie van de gehele WAVA-groep complex is, zowel binnen elk onderdeel als de onderlinge verhoudingen. Maar daarmee is niet gezegd dat het anders kan, of anders moet. Voor deze structuur kunnen goede redenen zijn (de gemeenteraden hebben destijds gekozen voor het oprichten van B.V.'s, waarschijnlijk op grond van de wens de WSW bedrijfsmatiger te laten werken en opdrachten uit de markt te trekken). En de complexiteit van de organisatie is ook wel uit

te leggen. In de organisatorische complexiteit ligt waarschijnlijk niet het grootste probleem.

Minstens zo belangrijk voor de transparantie van een organisatie is de manier waarop verantwoordelijkheden geregeld zijn, en hoe betrokkenen met die verantwoordelijkheden omgaan en of alle betrokkenen zich bewust zijn van de grenzen van hun taken en mogelijkheden. Want de feitelijke uitvoering van de WSW-taken kan wel om praktische en/of economische redenen ondergebracht zijn in een vennootschap, maar die keuze heeft beslist gevolgen voor de verantwoordelijkheden!

Zowel uit de dossiers als uit de interviews ontstaat een beeld van onvoldoende heldere verhoudingen. Lang niet altijd is duidelijk welke de verantwoordelijkheden en taken zijn van de diverse functies. Soms is sprake van onheldere taakverdeling, of juist van 'dubbele petten'. Een dergelijke situatie kan eenvoudig leiden tot verkeerde verwachtingen. Zo zijn de deelnemende wethouders van de verschillende gemeenten lid van het Algemeen Bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling WAVa. Als zodanig zijn zij lid van de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Dat zijn drie functies die elk hun eigen verantwoordelijkheden met zich brengen. Het Algemeen Bestuur van de gemeenschappelijke regeling is de 'baas' van die regeling, maar het is als Algemene Vergadering van Aandeelhouders van !GO B.V. zeer beslist niet de baas van die vennootschap; dat is zelfs de Raad van Commissarissen niet: een B.V. bestuurt in vergaande mate zichzelf. Maar welke petten de wethouders ook op hebben: voor de gemeenteraad zijn zij uitsluitend wethouder. De raad rekent hen mede af op de prestaties van de WAVa en !GO B.V. En raadsleden spreken hun wethouders direct aan op zaken die misgaan in de B.V., ook al is de wethouder slechts (a) één van de zes bestuurders van de gemeenschappelijke regeling, (b) lid van een aandeelhoudersvergadering van een B.V. die een Raad van Commissarissen aanstelt die op zijn beurt ook maar tot op zekere hoogte de directeur van de B.V. ter verantwoording kan roepen.

4.2 STURINGSMOGELIJKHEDEN

Door de gekozen organisatievormen hebben de gemeenten zichzelf sterk op afstand geplaatst. Zij hebben immers de taken die de Wet Sociale Werkvoorziening hen geeft, ondergebracht in de gemeenschappelijke regeling. Als gemeenten wat dat betreft geen nadere afspraken maken, is het lastig direct invloed uit te oefenen op het inhoudelijke of financiële beleid van die regeling. Dat wordt des te sterker als vervolgens de feitelijke activiteiten worden overgedragen aan een vennootschap.

Dit gebrek aan sturingsmogelijkheden geldt voor de gemeenten als zodanig en voor de gemeenteraden in het bijzonder. In de voorgaande hoofdstukken hebben we gezien dat de volgende sturingsinstrumenten voorhanden zijn:

- *Benoeming en ontslag.* De gemeenteraden hebben bij de benoeming van de leden van het Algemeen Bestuur van de gemeenschappelijke regeling geen vrije keuze: alleen de portefeuillehouder mag hij benoemen. Mocht de raad uit ontevredenheid het eigen algemeen bestuurslid willen schorsen, dan is het effect slechts gering: de andere

bestuursleden blijven immers zitten. Wat een individuele raad wel zou kunnen doen, is contacten leggen met de raden van de andere deelnemende gemeenten en gezamenlijk actie ondernemen. Maar dan zou al sprake moeten zijn van breed gedragen onenigheid over het functioneren van het algemeen bestuur. Een dergelijke overeenstemming bestond niet.

- *Verwerving van inlichtingen.* Het verwerven van inlichtingen gebeurt voornamelijk op verzoek, slechts de begroting en de jaarrekening moeten verplicht worden verzonden aan de gemeenten. Op de begroting kunnen de raden tweemaal commentaar geven, maar beslissende kracht heeft dat niet. Wel bieden wet en regeling mogelijkheden voor het vragen van inlichtingen aan de eigen vertegenwoordiger binnen het Algemeen Bestuur. Dit is potentieel een belangrijke mogelijkheid. Maar daar is niet of nauwelijks gebruik van gemaakt: vrijwel uitsluitend bij de behandeling van begrotingen aan jaarrekeningen zijn kritische vragen gesteld.
- *Medewerking in de besluitvorming.* Participatie in de besluitvorming van de gemeenschappelijke regeling WAVA is formeel niet aan de orde. Immers: het Algemeen Bestuur bestuurt de gemeenschappelijke regeling. Maar de leden van dat bestuur zijn wel alle eveneens lid van het college van B&W van hun gemeente. Zeker de colleges kunnen daarmee, mits zij dat willen, invloed uitoefenen op het beleid van de regeling. Dat is via de wethouders ook wel geprobeerd.
- *Medewerking in de financiën.* Ook op het gebied van financiën is er sprake van beperkte mogelijkheden tot sturing. De gemeentelijke bijdragen zijn vastgesteld in de financieringsovereenkomst; gemeenten zijn verplicht tekorten aan te zuiveren. Dit laat weinig ruimte over voor sturing daar er geen sprake is van keuze. Wel kan de raad overwegen, de eigen vertegenwoordiger aan een mandaat te binden. Maar door de gekozen structuur met een vennootschap, zijn ook de mogelijkheden van het Algemeen Bestuur niet onbegrensd.

Sturing van de vennootschap is vrijwel uitgesloten; sturing van de gemeenschappelijke regeling kan vrijwel uitsluitend via het Algemeen Bestuur gebeuren. Dat bestuur heeft zich de afgelopen jaren, voor zover kan blijken uit de dossiers en interviews, nu en dan kritisch opgesteld. Er zijn vragen gesteld en er is kritiek geuit over begrotingen en jaarrekeningen. Maar het Algemeen Bestuur heeft onvoldoende gevolg gegeven aan die kritiek, er is in ieder geval te weinig consequenties aan verbonden. Er is niet voldoende doorgepakt op de eigen kritiek. Jaar na jaar was duidelijk, dat de WAVA financieel niet gezond was; toch werden begrotingen steeds vastgesteld. Overigens, ‘doorpakken’ is geen eenvoudige weg.

Doorpakken is ook voor een deelnemende gemeente niet eenvoudig. In beginsel kan een gemeente besluiten tot uittreding van de gemeenschappelijke regeling. Dit is echter een vergaand besluit, met forse financiële consequenties en met als gevolg dat de gemeente zelf weer de uitvoering van de WSW ter hand zal moeten nemen.¹⁶ Bovendien werkt de gemeente Geertruidenberg in meerdere gemeenschappelijke regelingen waarin met dezelfde gemeentes samen moet worden gewerkt. Het uit de gemeenschappelijke regeling treden zou indirect negatieve gevolgen kunnen hebben voor andere samenwerkingsverbanden of relaties van de gemeente Geertruidenberg.

---

¹⁶ Overigens moet dit besluit goedgekeurd worden door de Gedeputeerde Staten.

4.3 AFSLUITING

Al met al ontstaat een beeld van zeer beperkte sturingsmogelijkheden. De raad heeft weinig formele mogelijkheden om invloed uit te oefenen, maar zou dat gebrek aan formele macht kunnen compenseren door 'op het vinkentouw' te gaan zitten en inlichtingen te vragen aan het eigen lid van het Algemeen Bestuur. Daarmee kan de raad zichzelf overigens niet in het centrum van de besluitvorming plaatsen, als hij dat al zou willen. Er blijken ook amper mogelijkheden tot het indirect sturen van de organisatie, door een combinatie van ontbrekende bestuurlijke transparantie van de WAVA en doordat een enkele gemeente niet alleen de dienst kan uitmaken binnen de WAVA. Zelfs als de raad op het vinkentouw zou gaan zitten blijven de effecten hiervan slechts marginaal.

Daar komt bij, dat de gemeenteraden zich over het algemeen weinig kritisch hebben betoond. De raad van Geertruidenberg is, zo laat het zich aanzien, nog één van de meer oplettende raden geweest. Zij het, dat ook hij weinig heeft willen of durven doorzetten. Overigens, zelfs al zouden alle gemeenteraadsleden van alle gemeenten eensgezind hun wethouders instrueren, en zouden vervolgens de wethouders in de AVA gezamenlijk optreden, dan zou er nog niet direct gestuurd kunnen worden op alles wat er binnen de B.V. gebeurt. De wethouders die gezamenlijk in de AVA zitten kunnen slechts marginaal invloed uitoefenen op de concrete bedrijfsvoering in de organisatie. De grote gelaagdheid van de WAVA samen met de vele belangen van de deelnemende gemeenten en de onduidelijkheid over verantwoordelijkheden, zorgden voor een toenemende financiële malaise en tot het uitblijven van drastische maatregelen.

De vele stappen die er tussen raad en directie zitten bieden te weinig garantie voor democratische controle en tijdige correctie op het (mis)management. Als de raad al informatie had, dan was die vaak niet toereikend. Aan de hand van deze informatie gaf de gemeenteraad dan kritiek op de wethouder. Deze kritiek was wellicht op zijn plaats, maar het adres van de kritiek is in wezen structureel onjuist gezien de zeer beperkte slagvaardigheid van een enkele wethouder binnen de WAVA. Dit werd echter door geen enkele partij beseft, en na het geven van kritiek werd voorlopig de zaak als afgedaan beschouwd.

5. CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

In de voorgaande hoofdstukken hebben wij de resultaten van het dossieronderzoek en het vervolgonderzoek weergegeven. Tevens hebben wij een beoordeling gegeven van de mate van transparantie van de bestuurlijke verhoudingen en verantwoordelijkheden en van de (on)mogelijkheden voor de raad en het college om het beleid van de gemeenschappelijke regeling WAVA en de vennootschap !GO B.V. te beïnvloeden en te sturen.

In de rapportage van 27 november 2007 constateerden we dat we met alleen dossieronderzoek niet op alle vragen een betrouwbaar antwoord hebben kunnen geven. Door aanvullende dataverzameling (interviews met sleutelfiguren, de raadsconferentie en het dossieronderzoek bij WAVA/!GO) zijn de eerdere conclusies meer gefundeerd en betrouwbaarder geworden, omdat wij naast kennis van de ‘papieren’ werkelijkheid nu ook zicht hebben gekregen op het handelen van de raad en sleutelfiguren in het bijzonder. De conclusies van het vooronderzoek blijven overeind, maar zijn steviger (zie de voorgaande hoofdstukken).

Op basis van het dossieronderzoek en het vervolgonderzoek komen we tot een aantal kritische slotconclusies. Zij bevatten tekortkomingen van de raad en het college. Maar het zij herhaald (zie ook paragraaf 4.3): we kunnen niet stellen, dat zonder die tekortkomingen er geen problemen zouden zijn geweest bij WAVA/!GO B.V.

De gemeenteraad van Geertruidenberg heeft dit onderzoek niet alleen laten uitvoeren om te achterhalen wat er misgegaan is. Minstens zo belangrijk is de vraag, hoe hij in de toekomst (a) meer sturing kan geven aan wat er in intergemeentelijk verband wordt besloten, en (b) adequatere verantwoording door het college kan garanderen. Daartoe formuleren wij per conclusie aanbevelingen. De meest radicale oplossing, namelijk stoppen met WAVA, laten wij buiten beschouwing. Dat is een optie, maar daarmee voorkomt de gemeente niet dat er in andere samenwerkingsverbanden identieke problemen ontstaan. In de eerder genoemde brief van de griffierskring wordt dat overduidelijk. De suggesties die wij hier doen, zijn dan ook niet alleen voor het omgaan met WAVA van belang. Zij kunnen hun nut bewijzen in het omgaan met elk samenwerkingsverband.

Duidelijk moge zijn, dat wij hier geen ei van Columbus geven. De raad zal het zelf moeten doen. Vooral in de houding, de cultuur, de manier van omgaan met problemen en met elkaar kan veel winst geboekt worden. De problemen vloeien minder voort uit de structuur, meer uit de cultuur. Dat maakt het lastig veranderingen door te voeren; cultuur is immers minder grijpbaar dan structuur. Maar nadenken over cultuurverandering en die verandering werkelijk proberen in te zetten, is van groot belang om problemen te voorkomen.

A. Er is een groot vertrouwen vanaf 2001

Het onderlinge vertrouwen was groot. Dat geldt eigenlijk voor elke relatie. Het Bestuur van WAVA had vertrouwen in de Raad van Commissarissen en de directeuren van de B.V. De raden hadden vertrouwen in de wethouders, ook in hun hoedanigheid van bestuurslid van WAVA. Zeker, er waren in de raad wel eens kritische geluiden, maar in meerderheid behield de raad zijn vertrouwen in de eigen vertegenwoordigers in het WAVA-bestuur. De raad had ook vertrouwen in de directeur van !GO B.V. Dat is nog eens bevestigd in het groepsinterview met raadsleden en in de raadsconferentie. En de raad had het vertrouwen, dat het met de financiën wel goed zou komen.

In de vorige hoofdstukken hebben we geconcludeerd, dat de financiële problemen vele oorzaken hebben: de WSW is een lastig vraagstuk, er zijn verkeerde aankopen gedaan, en er was onduidelijkheid over verantwoordelijkheden. Maar dat alles is versterkt door het grote vertrouwen dat betrokkenen in elkaar stelden. Vanuit menselijk oogpunt begrijpelijk, maar bestuurlijk is constructief wantrouwen vaak beter. Dan worden mooie woorden, bijvoorbeeld van een directeur, eerder in twijfel getrokken. Of zal er eerder neiging zijn, de 'mooie woorden' eens door een deskundige te laten controleren op realiteitsgehalte.

Aanbeveling-A. Durf wantrouwend te zijn

Constructief wantrouwen is soms gezond. Accepteer beloften tot verbetering niet zonder meer. Voer zelf onderzoek uit, hoor betrokkenen, ook buiten de wethouder om. Organiseer desgewenst contra-expertise, laat onderzoek doen door deskundigen, in opdracht van de raad.

B. De Raad is wel kritisch, maar pakt niet door

Ondanks het vertrouwen zijn er wel degelijk kritische vragen gesteld in de raad(scommissie). Sinds 2001 is het reilen en zeilen van WAVA-!GO meerdere keren ter discussie geweest in de gemeenteraad van Geertruidenberg. Uit onze analyse blijkt dat deze discussie vooral plaatsvond op momenten dat er gesproken moest worden over financiële stukken van WAVA (begroting, jaarrekening en ook enkele keren over de accountantsverklaring). Er zijn kritische vragen gesteld, maar vaak bleef het bij het stellen van de vragen. Het college moest vervolgens in actie komen, via zijn vertegenwoordiger in het Algemeen Bestuur van de WAVA. De raad moest dikwijls lang wachten, of zelfs tevergeefs, voor het college terugkwam op de aan de orde gestelde kwestie. Maar de raad maakte het voor het college ook wel gemakkelijk: de raad kwam ook zelf niet of nauwelijks terug op de zaak.

Anders gezegd: de raad stelde zich wel nu en dan kritisch op, maar slechts incidenteel. Eigenlijk vooral als de WAVA op de agenda stond, roerde de raad zich. Maar de afdoening van de vragen, of het in actie komen van het college werd niet bewaakt. Het momentum was dan weer voorbij, andere zaken vroegen om aandacht. De raad pakte niet door.

Aanbeveling-B. Wees vasthoudend, bewaak de voortgang

Houd bij, of laat de griffie bijhouden welke beloften en toezeggingen het college doet. Geef de griffie het recht om te signaleren, dat de toezeggingen niet gestand gedaan worden. Laat de griffie de ruimte, bij het college / de gemeentesecretaris na te vragen wat de stand van zaken is. En als het te traag gaat, blijf dan vasthoudend en dring aan op nakoming. Laat niet overvolle agenda's dat in de weg staan. Of stel prioriteiten.

C. Er is sprake van een formalistische verantwoordingsstijl

In de vorige beide conclusies zijn tekortkomingen van de raad aan de orde gesteld. Ook het college valt het een en ander te verwijten. Het college liet alleen die zaken agenderen, die strikt genomen aan de orde moesten komen, zoals begrotingen en jaarrekeningen. We hebben overigens geen reden om aan te nemen, dat de wethouders die namens Geertruidenberg lid waren van het Algemeen Bestuur van WAVA/GO! B.V. hun werk niet met goede intenties hebben gedaan. We kunnen echter wel stellen, dat het college een nogal formalistische en gesloten verantwoordingsstijl heeft gehanteerd. In de stukken, noch in de gesprekken, komt maar voren dat het college geprobeerd heeft de raad op eigen initiatief goed te informeren over de gang van zaken bij WAVA/GO! B.V.: geen extra informatie, geen terugkerend punt op agenda's, geen pogingen de raad deelgenoot te maken, dan wel om de raad advies te vragen.

Aanbeveling-C. Maak afspraken over informatie en verantwoording

Het college zal eerder en adequater de raad moeten willen informeren. Het heeft een actieve informatieplicht. De raad op zijn beurt moet het college daar ook op aanspreken en duidelijk maken, welke informatie hij nodig heeft, en in welke vorm, voor de uitoefening van zijn taken. Raad en college kunnen afspraken maken over de manier waarop de raad betrokken wordt bij de intergemeentelijke samenwerking, en vooral daar waar de beleidsinhoudelijke en/of financiële belangen van de gemeente groot zijn. Te denken valt aan afspraken over:

- Verantwoording vooraf: op welke manier laat het college aan de raad zien, welke vraagstukken er in een samenwerkingsverband aan de orde komen. Minimale afspraak zou moeten zijn, dat agenda's van AB-vergadering tijdig beschikbaar zijn (dat is ook voor een goede voorbereiding door het college van belang!) en dat de raad die kan inzien. Op die manier wordt de raad in staat gesteld zich een beeld en een mening te vormen.
- Sturing: Een aanvullende afspraak kan zijn, dat het college voorafgaand aan AB-vergaderingen aan de raad laat weten, hoe het zich zal opstellen.
- Verantwoording achteraf. Het college laat dan weten (mondeling of schriftelijk) wat in een samenwerkingsverband besloten is, en waarom. De raad kan dan het college controleren. In sommige gevallen, bijvoorbeeld bij grote of politiek gevoelige onderwerpen, kan een periodieke voortgangsrapportage nuttig zijn.

Het is hiermee overigens niet de bedoeling, dat de raad gaat meebesturen. Daar is de raad niet voor. Maar met dergelijke afspraken krijgt de raad wel de kans, om op

hoofdpijnen te besturen en het college te controleren. Zelfbeperking behoort tot een van de lastiger opgaven van politici.

D. De raden zijn niet gezamenlijk opgetrokken

Gemeenten hebben dikwijls goede redenen om samen te werken. Maar intergemeentelijke samenwerking heeft ook een aantal nadelen. Eén daarvan is, dat de afzonderlijke gemeenten minder ruimte hebben voor eigen beslissingen. Vooral voor de gemeenteraden is dat een nadeel (zoals ook in de brief van de griffierskring West-Brabant/Tholen van 18/06/2008 is beschreven). De raden kunnen met hun wensen immers slechts terecht bij het eigen college. Het college is echter gebonden aan regionale besluitvorming.

Maar een gemeenteraad hoeft het daarbij niet te laten. Zij kunnen onderling afstemmen, of zelfs een regionaal overleg initiëren. Daarvan is ons in het geval van de problemen binnen WAVA/!GO B.V. niet gebleken. In enkele interviews en in de raadsconferentie is gebleken, dat er wel binnen enkele politieke partijen geprobeerd is tot intergemeentelijk fractieoverleg te komen, maar dat dit niet gelukt is: in andere gemeenten wordt, zo blijkt, minder zwaar aan de problematiek getild.

Aanbeveling-D. Creëer regionaal overleg en regionale verantwoording

De gemeente zou, bij voorkeur samen met de partnergemeenten, na moeten denken over een vorm van verantwoording op regionale schaal. Immers, bij samenwerkingsverbanden is er een democratisch gat op bovengemeentelijk niveau. Er is niet per se behoefte aan het instellen van een nieuw orgaan of een nieuwe samenwerkingsvorm (zoals WGR+). De raden kunnen er wel voor kiezen om:

- Periodiek een informele gezamenlijke vergadering te hebben, waarin overlegd wordt met het Algemeen Bestuur van een regeling. Het AB kan dan uiteenzetten wat zijn plannen zijn en verantwoording afleggen aan de raden.
- Een eenmalige gezamenlijke bijeenkomst te organiseren over de toekomst van een samenwerkingsverband.
- Periodiek overleg te hebben met de andere gemeenteraden over een gedeelde strategie ten aanzien van die regeling, dan wel de leden van het Algemeen Bestuur.

Nu was dit alles in het geval van WAVA niet mogelijk, gezien de houding van de partner in de regeling. Dat kan ook bij andere regelingen het geval zijn. Dan kan de raad ervoor kiezen, eenzijdig het Algemeen Bestuur van die regeling uit te nodigen voor een discussie over de gang van zaken binnen de regeling en de toekomst van de regeling.

Bijlage 1. Overzicht van geraadpleegde dossiers

Notulen van vergaderingen van de toenmalige beheermaatschappij WAVA

Data:

08-07-02, 02-09-02, 09-09-02, 02-12-02, 22-05-03, 17-06-03, 17-06-04, 17-06-02, 15-12-03, 17-06-04, 11-11-04, 26-05-05

Notulen van de vergaderingen van de gemeenschappelijke regeling WAVA

Data:

02-12-02, 21-02-03, 20-03-03, 22-05-03, 27-11-03, 19-08-04, 24-06-03, 25-09-03, 17-06-04, 30-09-04, 11-11-04, 24-02-05, 10-03-05, 11-04-05, 19-05-05, 26-05-05, 09-06-05, 01-07-05, 22-09-05, 29-09-05, 06-10-05

Notulen van de Commissie Samenlevingszaken

Data:

08-12-99, 11-01-00, 09-02-00, 10-05-00, 14-06-00, 16-08-00, 13-09-00, 15-11-00, 06-12-00, 10-01-01, 07-02-01, 15-08-01, 10-10-01, 14-11-01, 13-05-02, 10-09-02, 10-09-02, 03-12-02, 06-05-03, 09-03-04, 24-08-04

Notulen van Raadsvergaderingen

Data:

25-02-00, 25-05-00, 31-08-00, 28-09-00, 21-12-00, 22-10-01, 29-08-02, 26-09-02, 28-10-02, 29-08-02, 26-09-02, 28-10-02, 27-10-03, 01-04-04, 25-11-04, 26-05-05, 30-06-05, 24-10-05, 23-10-06, 30-11-06, 20-12-06

Beschikbare stukken m.b.t. statutenwijzigingen:

Datum:	Korte beschrijving:
xxxx	Reglement van orde voor de vergadering van de WAVA
23-11-00	Reglement van orde stemming AVA van WAVA Beheermaatschappij
28-12-00	Financieringsovereenkomst Gemeenschappelijke regeling WAVA
18-01-01	Organisatieverordening Wvs WAVA
22-02-01	Samenwerkingsovereenkomst
05-03-01	Treasurystatuut
08-02-03	Statuutswijziging: Raad van Commissarissen
03-04-03	Statuutswijziging naar !GO
09-12-04	Fusiebesluit
30-05-07	Afschrift van de akte van statutenwijziging van !GO

Brieven in de ter beschikking gestelde dossiers (geanonimiseerd)

Datum:

12-06-02, 28-10-02, 08-11-02, 20-03-03, 21-03-03, 10-04-03, 13-05-03, 02-06-03, 03-06-03, 16-06-03, 09-12-03, 12-12-03, 12-07-04, 08-10-04, 20-10-04, 29-11-04, 11-01-05, 26-01-05, 27-01-05, 27-01-05, 31-01-05, 05-04-05, 27-04-05, 25-05-05, 29-09-05, 29-09-05, 03-10-05, 04-10-05, 27-10-05, 15-03-06

Onderzoeken voorafgaand aan voorliggend onderzoek:

Datum:	
05-09-05	Onderzoek (Bureau Hengeveld)
09-08-04	Onderzoek (Bureau Kokke)
01-09-06	Onderzoek (Berenschot)

Overige stukken/notulen die zijn doorgenomen:

Datum:	
27-05-03	Accountantsverklaring
28-06-04	Accountantsverklaring
22-12-04	Accountantsverklaring
15-03-05	Accountantsverklaring
30-06-05	Accountantsverklaring
10-05-00	Speciaal (Presentatie WAVA in Made)
21-12-00	Speciaal (Stuk Herstructurering WAVA)
19-01-05	Speciaal (Brainstormdag toekomst GR)
02-11-05	Speciaal (Eerste informatieavond GR)
09-11-05	Speciaal (Tweede Informatieavond GR)
27-05-04	Vergadering RVC
02-06-04	Bespreking

Tevens zijn alle jaarrekeningen, begrotingen en meerjarenbegrotingen tussen 2000 en 2006 meegenomen in dit onderzoek.

Bijlage 2. Verslag raadsconferentie 3 juli 2008

VERSLAG RAADSCONFERENTIE WAVA/GO

Raadsconferentie WAVA/GO d.d. 03.07.2008

AANWEZIG

Raadsleden:

CDA

Dhr. A.H.M. de Jongh
Mw. M.P. Steenvoorde-Daleman
Dhr. A.J.B.G.M. Krols

PvdA

Mw. M. de Groot-Platenkamp
Dhr. P.J. van der Zwaar

VVD

Dhr. A. Smit

Partij Samenwerking

Dhr. W. Quirijnen

SP

Dhr. P. de Peuter

GroenLinks

Dhr. J.M. van Oort

Gemeente:

Mw. L.C. Laurijssen-Kerremans
Dhr. M. Meijer
Dhr. A. van den Enden
Dhr. A. van Onzenoort
Dhr. H. Willems

Griffier

Mw. K.M.C. Millenaar-Rammelaere

Universiteit Tilburg

Dhr. dr. L. Schaap
Dhr. dr. L. de Graaf

Notulen:

Mw. M. van Heel

-----

1. Opening

Dhr. Schaap opent de bijeenkomst. Tijdens de bijeenkomst wordt er een presentatie gegeven over de waarnemingen en bevindingen van het aanvullend onderzoek WAVA/GO met als doel na te gaan of de voorlopige conclusies enigszins overeenkomen met hetgeen door de Raadsleden geconstateerd is. Daarnaast wordt er een aantal suggesties voor oplossingen aangedragen met het verzoek aan te geven of er draagvlak is voor de aanbevelingen. In aansluiting op deze bijeenkomst zal er een definitief rapport opgesteld worden. Er kunnen overigens ook aanbevelingen in dit rapport opgenomen worden die niet opgevolgd behoeven dienen te worden. Het is de verantwoordelijkheid van de Raad om zijn conclusies te trekken. Deze bijeenkomst is geen Raadsvergadering en er dienen derhalve geen standpunten ingenomen te worden die voor de

komende jaren vast dienen blijven te staan. Het gaat er voornamelijk om dat tijdens deze bijeenkomst gebrainstormd wordt over toekomstgerichte oplossingen omtrent de problematiek WAVA/GO. Deze bijeenkomst is dus een onderdeel van het onderzoekstraject.

Zodra het definitieve rapport opgesteld is, kan deze tijdens een Commissie- en Raadsvergadering nader besproken worden. De Raad heeft inmiddels een motie aangenomen over de relatie tussen de gemeente en WAVA/GO. De conclusies uit dit rapport kunnen eventueel ook gehanteerd worden bij andere samenwerkingsverbanden.

2. Presentatie Aanvullend onderzoek WAVA/GO

Dhr. Schaap geeft aan de hand van beeldmateriaal een presentatie (zie bijlage) over het uitgevoerde aanvullende onderzoek WAVA/GO.

Op basis van het dossieronderzoek, dossiers die in de gemeentelijke organisatie beschikbaar waren, over alle besluiten omtrent het beleid van WAVA/GO is geconstateerd dat de dossiers niet volledig zijn en dat uit die dossiers een onvolledig beeld naar voren is gekomen over wat er de afgelopen jaren rondom WAVA/GO gebeurd is. In aansluiting hierop wilde de gemeenteraad een aanvullend onderzoek verrichten.

In het kader hiervan hebben er diverse interviews plaatsgevonden met een aantal wethouders van de gemeente, de gemeentesecretaris, DB-leden van het samenwerkings-verband, de huidige directeur van WAVA/GO en een aantal Raadsleden over hoe is omgegaan met WAVA/GO, zowel als het gaat om het mede kunnen bepalen wat er binnen het samenwerkingsverband en indirect de B.V. is gebeurd als ook omtrent de manier waarop er verantwoording afgelegd is danwel gevraagd is.

Er heeft nog geen gesprek plaatsgevonden met de toenmalige directeur van WAVA/GO. Hierover bestaan echter nog twijfels omdat er diverse rechtzaken lopen.

Er zullen nog gesprekken gepland worden met de accountant en in het bijzonder met de accountant van Ernst & Young, die het roer overgenomen heeft nadat er een kritische rapportage van de vorige accountant is verschenen. Degene die destijds de behandelend accountant was werkt moment niet meer bij het betreffende bedrijf. Het gaat dan om de vraag of het vervangen van de accountant of de reden daarvoor, het eens in de zoveel jaren vervangen van de accountant, wat veel organisaties doen, een valide argument is, of dat er andere redenen daarvoor gespeeld hebben. Getracht zal worden dit te achterhalen.

Er wordt nader ingegaan op hetgeen het onderzoek behelst, wat in hoofdlijnen de bevindingen zijn, de voorlopige conclusies, alsmede de aangedragen aanbevelingen en hoe getracht kan worden de problemen bij WAVA/GO te voorkomen.

5. Discussie omtrent bevindingen en conclusies

Er vindt een discussie plaats over de algemene waarnemingen. Gevraagd wordt of de bevindingen en conclusie overeenkomen met hetgeen de Raad zelf geconstateerd danwel ervaren heeft.

Mw. DE GROOT-PLATEKAMP: “Ik wil reageren op de stelling ‘te groot onderling vertrouwen’. Ik onderschrijf dit niet, wel dat de Raad niet doorgepakt heeft en

dat er geen gezamenlijk optreden was van die Raden en de te formalistische verantwoording van het college. Dit is nu nog zo. Wij zijn, als Raadsleden, afhankelijk van de informatie die we van het college krijgen. Wij zullen het met die informatie moeten doen. Als informatie onthouden wordt, dat is gebleken vanaf 2003, omdat de bestuurders denken dat het allemaal nog niet openbaar gemaakt mag worden en dat het binnenskamers gehouden moet worden, dan is de conclusie die u trekt dat de Raad een 'te groot onderlinge vertrouwen' heeft richting de wethouder niet juist omdat de Raad afhankelijk is van de informatievoorziening die ze krijgt. Als informatie niet gegeven wordt, heeft men altijd een gigantisch achterstand. Dat heeft niet zozeer met vertrouwen te maken. Als je het niet krijgt, weet je niet precies wat er speelt en dan krijg je daar niet goed je vinger op."

Dhr. VAN OORT: "Ik zou er bijna helemaal hiermee eens kunnen zijn. Je kunt niet stellen dat dit vanaf 2003 gebeurde. Dat gebeurde daarvoor ook al en het gebeurt nu nog steeds. De Raad was wel kritisch. De Raad kan alleen doorpakken als de meerderheid het ermee eens is. Je bent dan politiek bezig en dat was het gevaar. Je kreeg geen politieke meerderheid, je kreeg nooit een meerderheid in de Raad. Er zijn mensen bij die zich altijd kritisch opgesteld hebben. Het gaat er altijd om in hoeverre je geïnformeerd wordt. Het gebeurt nog steeds dat de verantwoordelijken hun achterste van hun tong niet laten zien. Dat is voor ons als Raad heel moeilijk."

Dhr. DE JONGH: "Ik herken de bevindingen wel degelijk, ook uit het beeld wat ik uit eigen onderzoek gevormd heb. Ook uit de dossiers valt te destilleren dat in de relaties met het bestuur van de WAVA, de Raad van Commissarissen en de directeur er een groot onderling vertrouwen bestond. De Raad is inderdaad afhankelijk van de informatie die zij van het college krijgt, de Raad heeft niet echt wantrouwend gestaan, de meerderheid, ten opzichte van de informatie die zij van het college kreeg. De Raad heeft nooit echt doorgepakt, dhr. Van Oort gaf al aan dat er daarvoor nooit meerderheden te vinden waren als dat geprobeerd werd. De achterliggende reden daarvan is dat het item waar het om gaat, de WSW, althans die gemeenschappelijk regelling, want de WSW zelf zou het nog wel kunnen zijn, geen groot politiek item is. Wij hebben daar wat laten liggen. 'Geen gezamenlijk optreden Raad' herken ik ook. De 'formalistische verantwoording van het college' is er door de tijden heen geweest. Ik heb de indruk dat het nu wel wat beter is. Ik mis nog wel dat in deze kwestie twee dingen een rol gespeeld hebben die misschien, ik weet niet of ik ze hier moet noemen maar ik doe het toch, in het geheel van het optreden van directie, Raad van Commissarissen en in elk geval van het bestuur richting Raden en richting college en ook in de beoordeling van die Raden de angst is om te turnen aan de achtergestelde lening in relatie tot de zich steeds verder opbouwende tekorten en het afbouwen van de subsidie die daar ook mee te maken had. We hebben jaarrekening op jaarrekening gehad met destastreuze resultaten maar die achtergestelde lening werd vanaf 2006 ingelost, die subsidie zou verder afgebouwd worden. Ik mis dit in uw presentatie."

Dhr. SCHAAP: "Ook voor ons geldt dat het belangrijkste daarin is het vertrouwen dat in directeuren gesteld werd. Wij zijn het daarover eens. Ik wil naar Uw eigen rol kijken. Het is lastig om Uwzelf een spiegel voor te houden. Wij constateren

dat de Raad als zodanig niet doorpakt. U kunt wel aangeven dat er steeds geen meerderheid te vinden was maar dan is de conclusie dat de Raad in meerderheid niet doorpakt. Er zijn natuurlijk wel mensen geweest die kritisch geweest zijn, kritische vragen gesteld hebben en aangedrongen hebben, maar de Raad als zodanig, dat is het formele orgaan en daarvoor dien je een meerderheid te hebben, pakt niet door. Wij zullen die nuance in het rapport aanbrengen. Wat betreft het punt van de financiën, hoe verklaart U als aanwezige Raadsleden dan dat de meerderheid niet doorgepakt heeft? Heeft dit misschien toch iets met een 'te groot vertrouwen' in de eigen wethouder of de coalitiepartner te maken? Wat betreft het geld, de steeds terugkerende beloften, de subsidie wordt minder, de lening wordt ingelost en de tekorten zullen minder gaan worden, zijn wel geaccepteerd. Heeft dit niet met een groot vertrouwen te maken? Als het wat anders is, wat is het dan?"

Mw. DE GROOT-PLATENKAMP: "Ik wil graag hierop reageren. Er werd een aantal keren geopperd om te stoppen met dit samenwerkingsverband. We hebben nog meer samenwerkingsverbanden zoals ook de Biesbosch en als wij hiermee zouden stoppen, zou dat alleen maar geld kosten. We werden er op gewezen dat uittreden niet in vraag was omdat het financieel onhaalbaar was voor een gemeente van een dergelijke grootte en de budgetten die wij daarvoor hebben. We hadden het dan ook niet meer over uittreden omdat het niet op te brengen was. Persoonlijk had ik geen vertrouwen in de directeur, maar dat is mijn mening en niet die van de Raad. Wij hebben dit niet doorgepakt, dat is een juiste conclusie. Voor ons als linkse partij is het, ik heb dit ook tijdens het interview gezegd, ook zo dat als er voor miljoenen overschreden wordt aan een parkeergarage of aan een imposant gebouw wij misschien eerder eerder op onze achterste benen zullen staan dan als het deze doelgroep betreft, een doelgroep die wij als PvdA een zeer warm hart toedragen. Wij vonden wel dat er weer zoveel geld naar toe moest maar uittreden was niet in vraag en die mensen willen we ook niet achter de geraniums zetten. Zij moeten in het arbeidsproces getrokken en betrokken blijven. Je maakt, zeker als linkse partij, dan misschien minder hard je punt."

Dhr. SCHAAP: "Wij hebben tijdens het groepsinterview hierover ook al gesproken. Als ik nu als advocaat van de duivel speel, zou ik denken dat dit een weinig kritische houding is. Ook al moet er geld bij, je kunt ook bedenken dat het goed besteed moet worden. Waar haalt U het vertrouwen vandaan dat die extra miljoenen die er naar toe moesten ook bij die mensen, waar het om ging, terecht kwamen?"

Mw. DE GROOT-PLATENKAMP: "Eerst was er het debakel met de cijfers en er moest weer geld bij. De verantwoording van de Raad van Commissarissen kwam onze kant op en zij vonden dat het bestuur het goed gedaan had. Wij spreken die mensen niet. Daarna kwam er het accountantsrapport er over heen en zij vonden dat het prima bestuurd werd en zij gaven aan dat de cijfers klopten. Het is als Raadslid heel moeilijk om dan op te gaan staan en bijvoorbeeld te zeggen dat die accountantsrapporten niet kloppen en dat ze liegen en dat de Commissarissen niet juist controleren en dat er iets gaande is wat het daglicht niet kan verdragen. Ik hoor graag uw aanbevelingen, ik wil dit ook nooit meer meemaken. We besturen als Raadslid op heel veel gebieden. Wij praten hier nu

over WAVA/GO, maar tijdens Raadsvergaderingen spreken we bijvoorbeeld ook over sportvelden en onderwijs. De meeste mensen hebben naarst hun Raadslidmaatschap een fulltime baan. Als mensen waarvan het hun dagelijks werk is en daarvoor forse vergoedingen krijgen dit niet boven water krijgen, hoe moet ik als Raadslid dat dan wel krijgen?”

Dhr. VAN OORT: “Het is misschien ook wel een kwestie van onwetendheid van de Raad geweest. Men had het volste vertrouwen met het aanstellen van de directeur, maar de jaren daarna hebben wij heel vaak kritiek gehad. Het vertrouwen dat de wethouder tijdens de Raadsvergaderingen uitstraalde en de ontzetting van de Raad maakte het dat het een goede oplossing was. De benoeming van de directeur is overigens de taak van het dagelijks bestuur en niet van de Raad. U heeft het als linkse partij geld over de zwakkeren, maar het geld kwam daar niet terecht en wij kwamen daar pas op het eind achter. Op het moment dat we daarachter kwamen, heeft de Raad ook niet opgetreden. Wij hadden op dat moment ook harder moeten optreden. Het komt vooral door het vertrouwen hetgeen de verschillende wethouders in die mensen toonden en aan de Raad overbrachten en daarbij aangaven dat we niet zouden kunnen uittreden omdat het teveel geld kost dat de meerderheid van de Raad het elke keer gepikt heeft.”

Dhr. DE JONGH: “Financiële perikelen dateren niet alleen van de voorlaatste directeur, maar ook van zijn voorganger. Dat begon gelijk heel slecht. Die man komt binnen, is hier geweest, en er is geen Raad in de omgeving geweest die gedacht heeft wat moeten we met die man als juist deze. Sommigen lieten dit wat meer blijken dan anderen. Wij gaan als Raad niet over de benoeming van de directeur. Dit is een kwestie van vertrouwen tussen het bestuur en de directie. In deze constellatie was dit zo geregeld. Wat betreft de accountantsrapporten, wij kregen geen accountantsrapport van de WAVA te zien. Nu wel. Er is zelfs in 2003, jaarrekening 2003 waarbij een vernietigend accountantsrapport zat, een brief vanuit de WAVA gestuurd in de richting van de Raden dat er geconstateerd werd, tenminste waarin min of meer gesuggereerd werd, dat de accountant complimenten aan de organisatie gaf voor de wijze waarop ze de financiële administratie in orde probeerden te maken. Ik zie dit als een poging tot verbloemen. Op die manier worden wij geïnformeerd. Als je niets anders ziet, moet je aannemen, totdat je andere signalen krijgen, dat dit ook zo is. Daar staat wel tegenover, dat ben ik met u eens, dat we als Raad te weinig op onze kritiekpunten hebben doorgepakt. Wij zijn wat dat betreft niet hard genoeg geweest. Wij willen allemaal een goede WSW. Wij delen dat met elkaar. Voor goede dingen, zelfs voor geld wat je aan goede zaken besteedt, mag je een goede verantwoording verwachten. Wij hebben daar een steek laten vallen.”

Dhr. SMIT: “Het maakt niet uit of je nu links of rechts bent, een goede WSW-regeling kost de gemeenschap geld en daarop willen we een controle hebben. Dat moet de essentie zijn om vooruit te kijken. Op dat moment maakt het ook niet uit van welke kant het komt. Wat mij in uw bevindingen bevreemdt, is competentie en kennis. Wij, als Raad, met alle respect voor ons en het dagelijks bestuur, dichten teveel competentie en kennis toe aan deze mensen waardoor er het vertrouwen ontstaat, misschien wel een verkeerd vertrouwen. Wij als Raadsleden, en misschien ook wel wethouders, zijn op de lange termijn

passanten ten opzichte van WAVA/GO. In hoeverre draagt dit bij aan het leed en het macabere verhaal wat we het afgelopen jaar hebben mogen constateren bij WAVA/GO in uw bevindingen? Ik mis dit. Ik heb zelf het idee dat als je in een zaak over WAVA/GO tijdens een Commissie- of Raadsvergadering mag bijten, dat het dan over de vervaldatum heen is, terwijl het recept, wat een vertrouwelijke recept is, goed bereid moet worden maar eigenlijk kunnen wij daarop geen controle krijgen. Hoe baseert u die competentie en kennis die wij toen toedichtten, terecht of onterecht, aan ons dagelijks bestuur, onze eigen wethouders? Het is een utopische gedachte om samen op te treden. Ik zit slechts twee jaren in de politiek, ik heb een sportachtergrond, maar wij hebben niet veel over teamspel gehoord.”

Dhr. SCHAAP: “Wat betreft de competentie, wij zijn het eens met uw waarnemingen. Hoe U het ook wendt of keert, het wordt alleen maar erger. De doorloopsnelheid van Raadsleden is tamelijk hoog. Landelijk wordt ongeveer de helft van de Raad tijdens verkiezingen vervangen. Dit heeft veelal niet met competentie te maken, maar wel met ervaring. Ervaring ebt heel snel weg. Een aantal mensen hier zit er al wat langer dan twee jaren, maar desalniettemin over het algemeen is dat wel een probleem. Tot op zekere hoogte geldt dat ook voor wethouders. Je komt niet op basis van een sollicitatie en een stevige inhoudelijke competentiegericht, assesmentgericht, etcetera, etcetera, procedure op die stoel terecht. Dat geldt zelfs, met alle respect, voor burgemeesters. Het zijn geen normale sollicitatieprocedures zoals die in het bedrijfsleven gelden, hiermee zeg ik niets over de kwaliteit van de zittende functionarissen. Het is een feitelijke constatering. Het zijn boeiende procedures. Dit geldt overigens ook voor U als Raadsleden. Er is geen vacature met een gedegen sollicitatieprocedure zoals we die in ons dagelijks functioneren tegenkomen. Het is een andere achtergrond waardoor je als politicus en politiek bestuurder op die plek terecht komt. Wij hebben geen onderzoek gedaan, dat was ook niet verzoek, ook al begrijp ik dat daar het probleem zou kunnen liggen, naar de kwaliteit van de Raadsleden, kwaliteit van bestuurders, enzovoorts. Wij kunnen wel constateren, met U, dat mensen op een andere manier op die plek terecht komen. Sommigen hebben fantastische competenties en anderen misschien wat minderen en hebben er een langere aanlooptijd voor nodig, maar dat is wel de manier waarop we in ons land de zaak regelen, of waarop de wetgever het in ons land geregeld heeft. In die structuur zult U het ook moeten klaren. Als U voor Uzelf als Raad vindt, niet U persoonlijk, dat U daartoe de mogelijkheden heeft en misschien constateert dat ook leden van het DB of wethouders niet de mogelijkheden daartoe hebben, ongeacht de kwaliteiten, ervaring etcetera, zult U op een andere manier die competentie in huis moeten halen. U zult dan overigens of, hetgeen ook met de Raad van Commissarissen geprobeerd is, dat waren ook mensen die hun mannetje stonden in het bedrijfsleven, althans een deel daarvan, maar misschien waren het mensen die het dermate druk hadden dat ze daardoor op het vinkentouw zaten. U, als Raad, zult dan op een andere manier moeten zorgen dat die verantwoording op een goede manier gaat. Als U zelf zegt, ik kan hierin meegaan, dat U dat niet kunt en er de tijd niet voor heeft en er de kennis niet voor heeft dan moet dat op een andere manier gedaan worden. Dualisering is er niet voor niets gekomen. De Raad heeft niet voor niets op basis van de wet een eigen griffie in het leven geroepen, in opdracht van de wetgever.”

Mw. DE GROOT-PLATENKAMP: “U heeft het over dualisering, maar als we zo zouden gaan besturen zoals dualisering het voorschrijft, moeten we alleen nog maar op hoofdlijnen besturen en nog veel minder op de materie ingaan en buiten op straat met de mensen praten wat er leeft en zullen wij ons daarvoor hard moeten gaan maken. Wat we ons nu al kwalijk nemen dat we het teveel gedoogd hebben en niet op hoofdlijnen gekeken hebben, wordt voorgeschreven met dualisering.”

Dhr. SCHAAP: “Wij nemen U niets kwalijk.”

Mw. DE GROOT-PLATENKAMP: “Wij nemen het ons zelf kwalijk, want het is al erg genoeg.”

Dhr. SCHAAP: “Dualisering betekent niet alleen maar op hoofdlijnen in de zin van abstracties besturen. Dualisering betekent wel als Raad richtinggevende uitspraken doen en op een adequate manier controleren. Dat betekent ook weer niet tot 80 cijfers achter de komma gaan controleren maar een zodanig manier van verantwoording proberen te regelen dat je goed in de gaten hebt wat er aan de hand is. Dat is wat anders dan ver weg en alleen maar vanuit de straat met grote bewondering naar het gemeentehuis kijken. Dualisering betekent iets anders. Het betekent wel een goede verantwoording afdwingen. Als dat op een goede manier gebeurt, dan sluit ik niet uit de problemen iets minder groot geweest waren dan ze nu geweest waren. als de Raden, alle Raden, U bent ook maar één van de partners, die verantwoording beter hadden weten af te dwingen, zou er in ieder geval eerder aan de bel getrokken kunnen worden. Dit is een echter een niet te bewijzen stelling.”

Dhr. DE PEUTER: “Wat betreft het ‘te groot onderling vertrouwen’ door de Raad in het instituut, dit klopt. Als ik hoor dat dit vooral te wijten is aan te weinig informatie dan heeft de Raad een heleboel mogelijkheden als ze die informatie niet krijgt ondanks dat daarom gevraagd zou zijn. De jaarrekening en dergelijke stukken van zo’n gemeenschappelijke regeling zijn openbaar vanaf het moment dat ze vastgesteld zijn. Jaarrekeningen van B.V.’s, die daar onder hangen, zijn openbare stukken vanaf het moment dat ze vastgesteld zijn. Je kunt daarvoor bij de Kamer van Koophandel terecht. Je moet er wel wat moeite voor doen. Er is inderdaad wel sprake van een ‘formalistische verantwoording van het college’. Als je ziet hoe het de laatste keer gegaan is met de statuten en de nieuwe gemeenschappelijke regeling dan zegt dit college, en ook het bestuur van de WAVA, dat we ons niet zo druk moeten maken als dit in strijd zou zijn met een of andere regeling of er vanaf zou wijken want dan geldt een hogere regeling toch. Wij hebben statuten waarin dingen staan die er niet in horen te staan. Daarnaast hebben we ook een gemeenschappelijke regeling waarin dingen minimalistisch geregeld zijn. Volgens de gemeenschappelijke regeling kun je iemand ter verantwoording roepen die namens jou in dat bestuur zit. Dit is artikel 16, maar in artikel 17 van de gemeenschappelijke regeling staat ook dat de regeling, de gemeenschappelijke regeling WAVA in dit geval, bepalingen inhoudt omtrent de wijze waarop door het bestuur, niet een lid van het bestuur, van het openbare lichaam aan de Raden van de deelnemende gemeenten, de door één of meerdere leden van die Raden gevraagde inlichtingen ook verstrekt.

Wij kunnen als Raadsleden, individueel en als Raad in zijn geheel, het bestuur om inlichtingen vragen. Dat hoeft niet alleen te gebeuren via onze vertegenwoordiging in het bestuur maar kan alleen maar zo als je in je gemeenschappelijke regeling, zoals het geregeld was en ook nu weer in de nieuwe regeling ook geregeld is, op deze manier, zoals we tot nu toe gedaan hebben, omdat daar weer onder staan dat we alleen via onze vertegenwoordiger in het bestuur om informatie mogen vragen. Vier van de zes gemeenteraden hebben het al goedgekeurd. Dat dit hier nog niet gebeurd is, is omdat deze Raad een stuk kritischer is dan andere Raden. Er is een minimalistische invulling gegeven aan die gemeenschappelijke regeling. Je zou het best beter kunnen maken waardoor je ook het bestuur als zodanig om inlichtingen zou kunnen vragen. Niet verantwoording afleggen, dat is een ander verhaal, maar wel om inlichtingen vragen. We hadden het zojuist over de directeur, dit is een belangrijk persoon, hij is statutair directeur van de WAVA en gewoon directeur van GO. Na dhr. Vonk vond ik dat we met het bestuur of het college zouden moeten gaan praten, ik heb dit anderhalf jaar geleden aangekaart, over wat voor soort directeur we willen hebben na het debakel wat we achter de rug hebben. In deze Raad kreeg ik daarvoor niet voldoende handen op elkaar, ook niet bij het college. Wat dat betreft wordt er inderdaad niet doorgepaktd. We kunnen in ieder geval meer dingen doen dan dat we nu gedaan hebben. Vertrouwen is goed maar controle is beter. Dualisme betekent ook controle.’ Formalistische verantwoording van het college’, dit geldt niet alleen voor dit college maar ook voor andere colleges. Qua verschaffen van informatie is men behoorlijk passief. Niet alleen op dit terrein. De Raad of Raadsleden moeten actief achter de broek aan zitten wil men informatie krijgen, tenzij het een wettelijke verplichting is want dan komt het meestal wel. Als het niet in de wet vermeld is, moeten we ze achter de achter de broek aanzitten met interpellaties of mondeling vragen stellen voordat een college daarmee komt.”

Dhr. DE JONGH: “Wat betreft artikel 17 en het feit van de strijdigheid van statuten van de WAVA met de Wet Gemeenschappelijke Regelingen, in een van de artikelen is die strijdigheid toegegeven maar op het punt van artikel 17 is men huiverig om dat te doen. Die huiverigheid heb ik min of meer flink geproefd. Ik vraag me af waar dat vandaan komt. De wet is duidelijk, daar moet Raden staan maar in de statuten staat colleges.”

Dhr. DE PEUTER: “Dat moeten de Raden zijn, dit staat in de wet. Het gaat erom dat in dat artikel staat het bestuur van de gemeenschappelijke regeling. Niet een lid wat hier zit. Dat is het belang daarvan. Dat is in de gemeenschappelijke regeling minimaal ingevuld: we kunnen alleen maar via onze wethouder om inlichtingen vragen. Ik wil er best vanuit gaan dat dhr. Van de Enden, onze wethouder, zijn uiterste best doet, maar als de rest niet mee wil, kom ik daar nooit achter of zij misschien andere dingen willen. Hij krijgt hier op zijn falie terwijl hij zich misschien een ongeluk werkt in het bestuur om aan de wensen die de Raad hier hebben te voldoen. Wij kunnen met de huidige gemeenschappelijke regeling in de hand niet van het hele bestuur horen hoe men over bepaalde dingen denkt. Als we de regeling aanpassen dan kunnen we dat wel.”

Dhr. DE JONGH: "Ik begrijp het verschil wel, mijnheer De Peuter, maar het gaat er mij om waar die terughoudendheid vandaan komt. Dat heeft ook een reden."

Dhr. SCHAAP: "Dit is niet een punt waarnaar we in het kader van dit onderzoek moeten kijken."

Dhr. DE PEUTER: "Ik kan me best voorstellen dat een jaarrekening, zeker een uitgebreide jaarrekening, als ook een begroting niet makkelijk is. Zeker als geen boekhoudkundige achtergrond hebt. De gemeenteraad zou dan een accountant in kunnen huren, onafhankelijk, die daar ook naar zou kunnen kijken."

Dhr. SCHAAP: "Controle is duur. Het een na laatste punt moet U meenemen naar het gesprek met het college bij het bespreken van het rapport. Wat kunt U de komende jaren doen om dit soort problemen en de problemen die wij de WAVA ontstaan zijn te voorkomen. Wij hebben een paar zaken op een rijtje gezet, maar op dit terrein bestaat het ei van Columbus niet. Alle gemeenten worstelen met de vraag hoe ze om moeten gaan met samenwerkingsverbanden. Alle gemeenten zitten ook in samenwerkings-verbanden, zelfs de allergrootste als ook de allerkleinste. Het is overal een probleem. Dat wil niet zeggen dat er overal WAVA/GO's ontstaan zijn, zodanig dat de 'vonken eraf vliegen' maar het is wel een probleem. Uw standpunt, stoppen met WAVA/GO, is inderdaad iets wat U kunt doen. Wij blijven hier buiten. De discussie die wij nu vanavond hebben de rapportage is ook voor andere samenwerkingsverbanden van belang. WAVA/GO is in die zin niet uniek. Het spreekt voor zich, de aanbeveling moet slaan op hetgeen je concludeert. Minder vertrouwen. U bent wat aarzelend als het gaat om onze waarneming dat de Raad iets te veel vertrouwen heeft. Wat betreft het punt van kritisch zijn en dan ook doorpakken en vasthouden, hiervan zegt U dat U dit wel ziet en dat U daar iets mee moet doen. Dat geldt misschien ook wel als het gaat om verantwoording door het college. Het is voor een deel inlichtingen vragen, het is voor een deel verantwoorden, het is voor een deel verantwoording vooraf en voor een deel verantwoording achteraf. Verantwoording vooraf is inzichtelijk maken welke vraagstukken er in een samenwerkingsverband leven, in dit geval er in WAVA leven. Zorgen dat agenda's op tijd komen. Uit gesprekken met Raadsleden is geconstateerd dat agenda's er niet zijn. Je hebt dan ook niet de kans om als Raad mee te denken of je geluid te laten horen van wat je als Raad vindt dat er zou moeten gebeuren in dat bestuur. De Raad zou die zelfbeperking zich moeten opleggen. Het is niet bedoeld om de Raad mee te laten besturen, volgens de structuur niet, U heeft daarvoor geen tijd en zoals U zelf al zegt heeft U daarvoor geen deskundigheid maar als belangrijke vraagstukken aan de orde komen dan kunt U in ieder geval wel zien dat ze aan de orde komen en misschien ook wel het bestuur vragen of de vertegenwoordiger daarin wat ze precies gaan zeggen. Het zou wel eens over hele belangrijke vraagstukken kunnen gaan. Zorg er voor dat agenda's er op tijd zijn. U kunt daar zelf ook iets aan doen. U kunt ook afspraken maken over voortgangsrapportages, maar U dient dan ook wel te bewaken dat ze er komen, de kwartaalrapportages waarover afspraken gemaakt zijn. Wel met de terughoudendheid van de Raad. U dient dan ook wel op belangrijke punten inzoemen en niet tot 80 cijfers achter de komma. Willen meebesturen daar waar belangrijke beslissingen genomen lijken te gaan worden en daar als Raad op ingaan. Samenwerking Raden, U geeft aan dat U dit kan vergeten. Misschien wel,

U kunt het ook in de regeling vastleggen. Als andere Raden dat niet willen dan heb je het nakijken. Als je met andere partners moet samenwerken en de partners willen niet dan zal dat niet gebeuren. Ik heb binnen enkele partijen wel degelijk die behoefte gevoeld. Dit is uiteindelijk ook zo tot stand gekomen om wel degelijk enigszins af te stemmen. Het is ook mogelijk dat U binnen partijen gezamenlijk op gaat treden. U zou ook kunnen zeggen dat men als Raad een brainstormdag heeft, eens per jaar of in welke frequentie dan ook, om het het DB van de regeling van gedachten te wisselen. Formeel klopt het niet, maar wat er nu gebeurd is klopt ook niet. Men moet een keer flexibel zijn. Als het DB daar niet aan mee wil werken, dan heeft U een appeltje met Uw vertegenwoordiger te schillen. Er zijn mogelijkheden. Alle maatregelen die genoemd worden, zijn afzonderlijk niet afdoende maar kunnen er wel allemaal aan bijdragen dat U wat meer betrokken bent, dat U zich meer betrokken voelt en dat DB-leden ook weten dat ze meer, adequaat en vroegtijdiger informatie moeten verstrekken. Dat sterkt de kritische leden van het DB en steunt die kritische leden ook om DB-leden onder druk te zetten. Het is de optelsom van wat U zou kunnen doen. U kunt ook, we hadden het al over dualisering, de griffie of de Rekenkamer of Rekenkamercommissie, zodanig sterk maken en opdrachten te geven dat de griffie namens U meer een waakhondrol kan vervullen. U kunt de griffie, als U er voor zorgt dat de griffie daarvoor de menskracht heeft, bij laten houden welke afspraken er gemaakt worden in de Raad, welke toezeggingen er door het college gedaan worden en inzichtelijk laten maken of afspraken al dan niet nagekomen worden. De griffie kan op dat punt veel meer doen, wij hebben dit uit het groepsinterview geproefd, dan er op dit moment gebeurt. Het is wel afhankelijk van Uw opdracht aan de Griffie en Uw bereidheid om daarvoor geld uit te trekken.”

Dhr. DE PEUTER: “Dat gebeurt ook in redelijke mate.”

Dhr. SCHAAP: “Uit het rapport van Berenschot van een aantal jaren inzake WAVA is gebleken dat de gemeenschappelijke Raden sterk de neiging hadden te zeggen dat als de WSW is ondergebracht bij WAVA en later in WAVA/GO in de gemeenschappelijke regeling en alle B.V.'s die daarbij horen het daarmee het goed is en dat het dan gebeurt ook wel. Het is in ieder geval voor een goed doel. Het is ver van ons bed. Het is belangrijk dat het gebeurt en wij hebben daarvoor die club en dan zal het ook wel gebeuren. U zegt, we krijgen al of niet die begrotingen, jaarrekeningen en soms ook accountantsrapporten. Je kunt inderdaad ook nog allerlei stukken van de B.V. opvragen. Uw inhoudelijke betrokkenheid dient misschien ook wel sterker te zijn, want in een accountantsrapport staat niet wat er feitelijk gebeurt. Daarin staat niet hoeveel mensen daardoor het levensgeluk sterker hebben gevoeld. Daarin staat wel hoeveel mensen er werken binnen de gemeenschappelijke regeling en binnen de B.V., maar wat ze concreet doen en of het werkelijk bijdraagt aan de resocialisatie van de mensen die daar werken, leest U daarin niet. Wat betreft de inhoudelijke kennis, inhoudelijke resultaten en maatschappelijke effecten van datgene wat er binnen zo'n samenwerkingsverband gebeurt, dit staat niet in het accountantsrapport en misschien kunt U daarop wel letten. U zult dat dus niet in de financiële rapportages lezen. Het is een stukje betrokkenheid van Raadsleden en je betrokken blijven voelen voor de resultaten van samenwerkingsverbanden.

Kunt U iets met de conclusies en aanbevelingen?”

Dhr. DE PEUTER: “Het noteren van afspraken die het college moet nakomen ten opzichte van de Raad gebeurt redelijk tot goed. Het punt is echter dat die Raad in meerderheid niet doorpakt. Wij maken elke maand tijdens Commissievergaderingen mee dat als we de actie- een aandachtspuntenlijst doornemen het college meldt dat het twee, drie maanden langer zal duren dan ze gedacht hadden en in 9 van de 10 gevallen blijft dit dan ook zo.”

Mw. DE GROOT-PLATENKAMP: “Uw laatste conclusie was, U haalde ook ons gesprek aan over het goede doel en dat je daar makkelijke geld aan uitgeeft, ik heb ook gezegd, dat is een heel essentieel punt, dat het voor het goede doel was maar ook de relatie met uittreden was niet in vraag want zij zouden als gemeente Geertruidenberg de WSE nooit kunnen financieren. Dat stond vast, dat was een feit. Wij kunnen dat zelf niet aankleden. Het is voor de WSW maar niet alleen, ik vind dat te naïef gesteld, het goede doel. Ik wilde dit benadrukken.”

Dhr. SCHAAP: “Natuurlijk. Vergeeft U mij dat ik het misschien soms iets te scherp formuleer, maar dat is de discussie en het voor het nuanceren van belang. Ik zeg ook niet dat U gesteld heeft dat U daar een paar miljoen aan wilt geven. Het gaat ook niet om U of Uw partij. Wat betreft het vaste idee dat uittreden niet kon en dat het alleen afzonderlijk als gemeente het oppakken van de WSW-verplichtingen niet kon, wij vonden niet dat daar kritisch naar gekeken was. U heeft er inderdaad iets van geleerd en daarom hebben wij dat onderzoek voor U verricht. In het verleden is vanuit de Raad niet gezegd dat zaken op een rijtje gezet moesten worden. Daarnaast is het niet een zwart-wit-kwestie of doorgaan met WAVA/GO zoals die destijds vorm gegeven is dan wel helemaal uittreden. Er zijn nog veel meer verschillende mogelijkheden daar tussen in. Berenschot heeft ook een aantal mogelijkheden aangereikt zodat je als gemeente meer betrokken kunt zijn bij de WSW-uitvoering door meer opdrachten onder te brengen bij WAVA/GO. Dit geldt niet alleen voor Uw gemeente maar ook voor andere gemeenten. Voor sommige gemeenten zelfs sterker dan voor Uw gemeente. We doelen dus op meer inhoudelijke betrokkenheid.”

Dhr. VAN OORT: “U heeft het over minder vertrouwen. Een niet beschaamd vertrouwen is alleen maar goed. Je hoeft niet perse te wantrouwen. Er hoeft niet een minder vertrouwen te zijn. Ik ben het met u eens dat we beter door moeten pakken. Als alleen GO weg zou gaan, zou dat voor mij al een verbetering zijn. Wij hebben daar een paar keer om gevraagd maar er was een zodanig vertrouwen in het huidige bestuur zodat zij zo door mochten blijven gaan. Wij hadden misschien wel helemaal met GO moeten stoppen. U heeft het over werkzaam zijn met andere gemeenten en regionale verantwoording. Er zijn meerdere partijen zoals ook wij, vanuit GroenLinks, hebben regelmatig vergaderingen belegd en je komt er dan achter, zoals dhr. De Peuter al aangaf, dat wij kritisch zijn en dat wij het een en ander willen onderzoeken en dat het in andere Raden helemaal niet zo leeft. Zij zijn daar helemaal niet zo mee bezig. Het is moeilijk om andere Raden, het CDA heeft onderling ook al

contacten, hiervoor mee krijgen. Da tis moeilijk. Het zou misschien wel helpen. Ik ben het er verder wel mee eens.”

Dhr. DE JONGH: “Kritischer en doorpakken, dat is duidelijk. Wij hebben ons in het verleden nog wel eens teveel met min of meer een kluitje in het riet laen sturen. Stoppen met WAVA/GO acht ik, maar dit mag onderzocht worden, op dit moment een niet zo verstandige weg. Een betere verantwoording, ik heb het dan over bestuursvergaderingen van de gemeenschappelijke regelingen zijn feitelijk openbaar. Dat moet volgens beleid. Ze zijn volgens de wet ook verplicht om het vooraf te publiceren en dat gebeurt niet. Wij hebben ook de verantwoording door het college. Wat mij in de dossiers opviel was dat veel van besluiten of voorstellen die aan de Raad voorgelegd werden, was dat er een cliché van de WAVA achter zat, een soort format wat de gemeente kon gebruiken om haar eigen voorstel op te stellen. Dit hoeft op zich uit oogpunt van efficiency niet verkeerd te zijn. Als je het op dit verhaal gaat betrekken, ga je hier de vraag stellen of dat het college wel kritisch naar de zaak gekeken heeft. Achteraf. Dat cliché wordt ons wel voorgelegd. Het zou een hele verbetering zijn als het college iets nadrukkelijker hun eigen inbreng in voorstellen in die richting liet zien. Wat betreft de samenwerking met andere Raden, dat zal moeilijk zijn. Het kan zijn dat wij daarvoor iets anders vinden. Het zou al veel helpen als bepaalde beslissingen omtrent die gemeenschappelijke regeling op een ongeveer zelfde moment genomen zouden worden. Wij hebben de kwestie van de statuten gehad. Aan de ene gemeente zijn ze vrij snel voorgelegd geweest aan de andere gemeente daaropvolgend en hier in deze gemeente als laatste, maar dit had ook een reden. Dat gebeurt in iets mildere mate ook met begrotingen. Als we er van op aan zouden kunnen, in die periode nemen die Raden daar allemaal een beslissing over, bijvoorbeeld binnen een maand, dan is het voor ons makkelijker om met andere contact op te nemen om na te gaan hoe zij tegen bepaalde kwesties aan kijken.”

Mw. DE GROOT-PLATENKAMP: “Ik ben bang dat het dan toch weer partij politiek is zoals we ook gedaan hebben met de motie van gemeenten neem ook WSW-ers in dienst zodat je ze helpt. Ik hoopte dat je ging zeggen als het in diezelfde maand behandeld ging worden dan laten we de griffiers een avond plannen waarop we een gezamenlijk overleg over dat agendapunt hebben. Je moet nu juist ook voorkomen dat het niet een politiek issue wordt van alle PvdA partijen in die zes deelnemende gemeenten, of alle CDA partijen. Het gaat om de Raad, de meerderheid, en dan moet je en avond beleggen wanneer al die Raadsleden aanwezig zijn.”

Dhr. DE JONGH: “Als dat zou kunnen, zou dat goed zijn maar ik praat nu over een al lichte verbetering van de huidige praktijk. Ik heb zojuist al gezegd dat het politiek naar de burger toe niet zo interessant is. Het gaat er dan met name om hoe je bepaalde zaken beoordeeld.”

Mw. DE GROOT-PLATENKAMP: “Juist dan, omdat onze gemeente veel kritischer is over wat er gebeurd is met WAVA/GO, als je met die gezamenlijke Raden dat punt maakt, als je daar je argumenten op tafel legt waarom het zo noodzakelijk is dat we allemaal bij de les blijven en dat gezamenlijk dat traject in gaan, kun je pas ook echt iets bereiken. Juist ook als dan maar de Raad van

Geertruidenberg de meest initiatieven op die avond ten toon spreidt, maar dan spreken we ze en ze horen je en dan kun elkaar proberen te overtuigen, de noodzaak ervan in te laten zien en dat niet anderen alles zo maar aftikken en wij de kritisch noot geleverd hebben. Wij doen het hier en zij weten dat daar niet. Zij weten wel dat Geertruidenberg een beetje opspeelt maar zij horen verder geen inhoudelijke argumenten.”

Dhr. VAN OORT: “Dat is bijna onmogelijk en dat ligt ook vooral aan WAVA/GO zelf. Afgelopen zomer hadden wij een kritische vergadering en zijn wij over de nodige dingen ingelicht. Daags van tevoren dat wij hier een kritische vergadering hebben gehouden liet in een andere gemeente, Oosterhout, de voorzitter van de Raad van Bestuur, zonder dat de hele Raad wist wat wij allemaal al wisten, het algemeen vertrouwen in de WAVA uitspreken. Als dit soort dingen gebeurt, dan wordt dat geïnitieerd vanuit WAVA/GO zelf vanuit de Raad van Bestuur, Algemeen Bestuur. Zij maken het al onmogelijk dat de Raden bij elkaar komen om te praten.

Mw. DE GROOT-PLATENKAMP: “Als je dat onmogelijk gaat vinden, ga weer verzanden in het oude gedrag. Wij willen dit nu toch niet meer. Wij willen nu toch als Raad die vuist maken?”

Dhr. SCHAAP: “U kunt ook proberen, ik kan niet inschatten hoe het dergelijke zaken in het Bestuur van WAVA liggen, dit via een partijleider te doen, of andere Raden uit te nodigen. U aarzelt hierover nog, de een wilt het proberen en de ander vindt dat het geen zin heeft. Dit is een afweging die U zelf moet maken. U zou ook kunnen nagaan of het Bestuur van de WAVA zelf die behoefte zou kunnen creëren om met de Raden te spreken. Mijn indruk is dat niet alleen U als Raad in vergelijking met andere Raden kritisch bent, maar dat ook door Uw vertegenwoordigers door de jaren heen in besturen van de WAVA ook nogal eens kritische opmerkingen gemaakt zijn. Het is wellicht ook een poging om het Bestuur van de WAVA een keer een brainstormavond, nadenkavond of -middag kan organiseren voor alle betrokken gemeenteraden; hoe gaan wij in de toekomst om met WAVA/GO. Wellicht dat de motie die U aangenomen heeft, waarvan ik niet kan inschatten of dat het realistisch om het uit te voeren, daarom gaat U het onderzoeken. Het zou een breekijzer kunnen zijn om het Bestuur van de WAVA ertoe te brengen om zo’n bijeenkomst te organiseren of in ieder geval een bijeenkomst waarbij een groot deel van de Raden aanwezig is. Of dat dit werkt, weet ik niet, maar het is nog nooit geprobeerd. Dit is iets waarover U kunt nadenken. U hoeft dit nu niet te besluiten.

Dhr. SMIT: “Toen WAVA/GO opgericht was, voor het dualisme, was dit in de Wet Gemeenschappelijke Regeling een star, monistisch iets en dit geeft dan toch conflictsituaties ten opzichte van gemeenschappelijke regelingen en samenwerkingsverbanden, met andere woorden moeten wij de regeling die wij voor WAVA/GO hebben niet een keer aanpassen aan de huidige situatie met betrekking tot het dualisme. We kennen binnen de Wet Gemeenschappelijke Regelingen een aantal verschillende vormen van samenwerkingsverbanden. Past het jasje wat wij voor WAVA/GO hebben in de hoedanigheid wat wij er van verwachten. Als we naar de samenwerking met verschillende Raden kijken, wij hebben als VVD met onze bureaus in Oosterhout nog wel een aardige brug te slaan

hebben als het gaat om samenwerkingsverbanden, dit terzijde, wordt het heel erg moeilijk. De afgelopen twee jaren en regelmatig zie ik, ook binnen onze eigen Raad, dat wij onze eigen politieke doelstellingen boven de WAVA/GO zetten. Wij gaan op dat moment regeren en acteren, terwijl je doelstellingen bij moet stellen, helder moet definiëren, en van daaruit gemeenschappelijk moet gaan regeren. Je moet de partijpolitiek dan op de achtergrond laten. Hoe ervaart u dat?”

Dhr. SCHAAP: “De vraag of partijpolitiek wel of geen rol mag spelen, moet U nooit aan onderzoekers vragen. Er zijn voldoende onderzoeken die, nooit bikkelhard aangetoond maar wel laten zien dat partijpolitiek soms funest is voor het bestuur. Zeker als het gaat om behoud van macht en posities en dat soort zaken. Het ligt een beetje op de achtergrond om met Raden bij elkaar te komen. Natuurlijk kan het via partijleiders en dat zou ook een winst zijn in dit samenwerkingsverband, maar bij voorkeur via de Raden. Het zou toch prachtig zijn als die discussie tot stand zou kunnen komen, hoe gaan wij in de toekomst om met de WAVA. Of dit nu uit angst of kracht is, hoe groter zo’n bijeenkomst dan komen kracht en angst wel bij elkaar en dan ontstaat er wel. Of niet, maar dan weet je van elkaar welke kant je op wil. Tegelijkertijd, U moet het ook niet alleen in een overleg of discussie met Raden zoeken. Uw eerdere punt met gezamenlijk over pomp je niet je competenties op. Het blijft met Raden, als amateurs, dat is een groot goed van onze democratie, maar je blijft daar als amateur zitten, parttime politici, die per definitie niet dezelfde informatie kunnen hebben als de colleges en de colleges kunnen per definitie ook weer niet dezelfde informatie hebben als die de samenwerkingsverbanden hebben of in de ambtelijke organisatie aanwezig is. Dat heeft ook met het getal te maken. Je hebt daarmee te maken dus je zult altijd als Raad aanvullende afspraken moeten maken, aanvullende mechanisme hebben om er voor te zorgen dat je kunt controleren en dat je informatie krijgt, op zo’n manier dat je daarmee kunt sturen. Dat blijft van belang. Of dit nu de Griffie is of dat het op een andere manier gebeurt of dat er hele goede afspraken zijn gemaakt met B&W als het gaat om de vorm van informatie dan is dat niet zo belangrijk, als het maar gebeurt. Het mag ook van WAVA/GO afkomstig zijn, het mag dan best een cliché zijn of een gezamenlijk hetgeen uitermate efficient kan zijn want ook daarvoor heeft U die club. Afspraken moeten wel gemaakt worden en U moet zich daaraan vasthouden. De cultuur is veel belangrijker dan nagaan of gemeenschappelijke regelingen op alle punten dualistisch is. Op sommige punten is het dat juist wel. De Raden hebben niet een gemeenschappelijke orgaan binnen de WAVA, dus in die zin is het dagelijks bestuur al ondergebracht bij de gemeenschappelijke regeling doordat er alleen maar wethouders in zitten en geen Raadsleden. Dat is dus al een vorm van dualisme. Dat is de structuur. Uiteindelijk gaat het er daar niet om. Het is erg handig als je bevoegdheden en structuren vastlegt want dan kun je er op terugvallen. Het gaat er uiteindelijk om hoe men ermee omgaat. Dat was de conclusie die we uit het vorige rapport al getrokken hadden die alleen maar sterke overeind is gebleven. Als je elkaar niet achter de vordes zit, als geen goede afspraken maakt over hoe het moet en daar vervolgens dan ook aan vast houdt, kun je 10 keer afspraken maken en kun je 20 keer een regeling vastleggen maar als dat niet gebeurt dan heb je daar nog steeds niets aan. De cultuur van omgaan met elkaar, elkaar kritisch blijven benaderen, dat bedoel

ook met gezond wantrouwen, of constructief wantrouwen, is veel belangrijker dan juridische vormgeving.”

Dhr. DE JONGH: “Wat betreft het betrokken blijven, er is een nieuwe WSW en een van de goede dingen uit die nieuwe WSW is dat die meer betrokkenheid van de Raden, van de gemeenten en dus ook van de Raden, bij die sociale werkvoorziening vraagt. Enerzijds doordat we nu zelf verantwoording moeten afleggen over de besteding van de middelen. Anderzijds door het verordende werk op het gebied van persoonsgebonden budget, de wachtlijstenproblemen en de betrokkenheid bij de doelgroep. Die uitnodiging is een goede zaak want het was teveel een ver van mijn bed show geworden.”

Dhr. SCHAAP: “Dat zou ook een reden kunnen zijn, uitgaande van de bestaande situatie dat U met andere gemeenten op dit terrein samenwerkt. Dat zou ook een reden kunnen zijn met om de gezamenlijke gemeenten een overleg aan te gaan over hoe we U met de veranderingen in de WSW omgaat en in tweede instantie wat dit voor WAVA/GO zou betekenen. Misschien is dat wel een breekijzer of een deel van het breekijzer om de andere Raden in beweging te krijgen om dat overleg te starten. Als er voldoende kleine breekijzers zijn dan komt er misschien wel wat. Op dat punt kunt U zelf een initiatief nemen of U kunt kijken of dat via het Bestuur kan. Dat laatste is effectiever als U dat als kritische, lastige partner in het samenwerkingsverband gaat doen.”

Mw. DE GROOT-PLATENKAMP: “Wat betreft de versterking van de waakhondfunctie van de Griffier, u gaf aan dat de agenda van het Dagelijks Bestuur ook een betere verantwoording zou zijn en dat we die vroegtijdig ter inzage krijgen. We zouden dus nu al aan onze Griffier kunnen vragen of dat zij die agenda, die openbare agenda, ons op tijd kan verstrekken. De agenda is openbaar. Wij kunnen dan ook naar de vergadering om te luisteren.”

Dhr. SCHAAP: “U kunt alles bij de Griffier neerleggen, maar dat is overigens niet ons advies. De normale werkwijze is dat U met Uw vertegenwoordiger in de WAVA afsprekt dat die agenda bij U komt. De waakhondfunctie van de Griffie is vervolgens om te bewaken dat het dan ook gebeurt. Dat is de normale manier van werken. De Griffie wordt dan verantwoordelijk.”

Mw. DE GROOT-PLATENKAMP: “Wij hebben alleen maar de Griffier. Ik stel niet zo heel veel vragen. Ik heb 30 vragen in een kwartaal voor collegeleden en dat gaat via de Griffier. Ik verwacht dan ook van die Griffier dat daar dan ook die waakhondfunctie op rust en dat ik niet elke keer moet aanklaarten als ik nog geen antwoord gekregen zou hebben. Dat is met dit hetzelfde en dat ik niet elke keer weer aan moet geven dat we het niet gehad hebben of moet vragen of het er al is. Ik vind het niet de taak van een Raadslid.”

Dhr. SCHAAP: “Dat is ook wat wij bedoelen, de voortgangsrapportage, als het gaat om toezeggingen, afspraken, tijdigheid van stukken, etcetera.”

Burgemeester Meijer.... Stilte op de band.

Dhr. DE PEUTER: “Wat betreft hetgeen u naar voren brengt in uw eindrapportage, als er een bestuurscultuur is die zegt dat we zo verder moeten gaan en niet echt doorpakt dan komen we er natuurlijk nooit maar je komt er natuurlijk ook nooit als je niet voldoende instrumenten hebt. Ik zou het van belang vinden als u op een rij zou zetten, ik zeg niet dat u ons dit moet aanbevelen, wat, gelet op de Wet Gemeenschappelijke regeling die we nu hebben gelegd naast de gemeenschappelijke regeling WAVA, wat kun je daar dan uit halen in de huidige constilatie. In hoeverre is de huidige gemeenschappelijke regeling in het licht van de Wet Gemeenschappelijke Regeling aan te passen, het bestuur die inlichtingen moet verschaffen en dat soort zaken? Daarnaast denk ik aan, dit gaat dan wel ver, kun je een gemeenschappelijke regeling zoals de WAVA ook op een andere manier opzetten. Er zijn gemeenschappelijke regelingen in het land waarbij de gemeenteraad het bestuur vormt en het dagelijks bestuur gevormd wordt door de wethouders. Je hebt dan wel die rechtstreekse verantwoording van de feitelijke bestuurders ten opzichte van het algemeen bestuur wat dan uit de Raden of vertegenwoordigers bestaat. Dat gaat wel een stukje verder, maar ik zou het handig vinden als dit soort dingen, wat mogelijk is, op een rijtje gezet werden.”

Dhr. SCHAAP: “Er is al afgesproken wat we zouden doen. We kunnen wel kijken hoever we daarmee komen. Ik begrijp Uw verzoek. Zijn er nog zaken die U naar voren wilt brengen, die wij nog mee moeten nemen of in acht moeten nemen bij het uitschrijven van datgene wat we nu naar voren gebracht hebben en we nog meer aan informatie hebben?”

Mw. DE GROOT-PLATENKAMP: “Dhr. De Peuter heeft het ook al gezegd, dat u ons handvaten aanreikt dat we niet weer in dezelfde valkuil kunnen vallen. U heeft daar nu al een aantal opgesomd, maar misschien nog wat concreter met een aantal voorbeelden. Bijvoorbeeld de agendazetting en dat soort zaken vond ik prima. Ook al zit mijn partijgenoot als wethouder bij WAVA/GO, ik vind het nog steeds een formele afstand en ik krijg nog steeds de indruk dat je niet vrijuit kunt praten want misschien mag het nog niet gezegd zijn of mag het nog niet naar buiten. Ik zou hier graag vanaf willen want er is teveel gebeurd en dit mag niet weer gebeuren. Er moet veel meer openheid zijn.”

Dhr. SCHAAP: “Wij zullen zo concreet mogelijk proberen te zijn maar U bent zelf als Raad verantwoordelijk voor het oppakken van onze aanbevelingen. U zult het wel moeten doen.”

Dhr. VAN OORT: “U had aan het begin aangegeven dat u eventueel nog een interview zou houden met de ex-directeur en ook of dat het met de accountant nog mogelijk is.”

Dhr. SCHAAP: “Het was inderdaad een vraag U. We zullen proberen de accountant nog te interviewen maar wij aarzelen om de voormalige directeur te interviewen omdat we weinig trek hebben om dwars door een rechtzaak heen te fietsen en ons zakelijk bedoelde interview met iemand een argument voor de desbetreffende persoon te laten zijn waardoor hij sterker in de zaak kunnen komen te staan. Wij zijn beiden geen strafjuristen, hoewel het niet alleen strafrecht maar ook burgerlijk recht. Wij zijn hierin niet deskundig. Wij kunnen

niet goed inschatten wat voor misbruik er eventueel van dat interview gemaakt zou kunnen worden en wij willen dat risico ook niet lopen. Stel dat wij in het interview de indruk wekken dat we over bepaalde informatie beschikken waardoor, of de indruk wekken dat we bepaalde conclusies trekken waardoor iemand zou kunnen zeggen dat anderen er ook vanaf zouden kunnen weten en dat men dan niet alleen verantwoordelijk zou zijn.”

Dhr. DE JONGH: “De conclusies staan helder vast en voor wat dit deel van de onderzoeken in kwestie betreft zijn voldoende. Er hoeft niet nog een keer een ex-directeur daarbij betrokken te worden als u daarmee het risico loopt juridische kwesties te doorkruisen. Een ander punt is de accountant. Ik kan mee heel goed voorstellen dat u daarvan nog meer wilt weten. Zeker over die achtergrond want het riekt naar iets. Misschien is het nog mogelijk om het licht op te steken bij de voorlaatste accountant, Price Waterhouse want zij zullen daarvan ook een beeld hebben. In mijn perseptie was er sprake van een zekere besluiteloosheid bij WAVA/GO. Ik bedoel dan met name binnen het bestuur. Er zijn dingen op de rails gezet die veel papier gekost hebben, daarvoor zijn heel wat bomen geveild, die niets opgeleverd hebben. Ik weet niet in hoeverre u nog enige aandacht aan die besluiteloosheid zou kunnen schenken.”

Mw. DE GROOT-PLATENKAMP: “Dat is juist moeilijk, omdat het zo slecht ging werd het idee bedacht dat we commercieel moesten gaan. Dat was toen de wijsheid die er was want het ging zo slecht en we moesten proberen andere zaken er bij te pakken zodat het financiële debakel zichzelf zou opheffen door de inkomsten van de commerciële takken zoals Jeba, tuinman Bart en noem maar op. We dachten dat dit het ei wel eens zou kunnen zijn maar nu weten we dat dit ook helemaal verkeerd gegaan is.”

Dhr. DE JONGH: “Het gaat mij daar niet om. Die beslissing, hoe verkeerd deze ook genomen is, is door de gemeenschappelijke Raden genomen. Het is door ons genomen. Na het aantreden van dhr. Vonk, dus na de eerste check van de gemeenschappelijke regeling in de nieuwe vorm, is er een aantal zaken in gang gezet zoals een reorganisatie enzovoorts. Daar is heel veel papier aan gewijd, het is zelfs hier al een kast vol maar het heeft nooit tot besluiten geleid.”

Dhr. SCHAAP: “Het is niet de bedoeling, het zal ook niet Uw bedoeling zijn, terecht dat Berenschot genoemd wordt, dat onderzoek van Berenschot over te doen. Dat rapport ligt er en dat kent U. De meeste conclusies die zij destijds getrokken hebben, staan nog steeds overeind of in ieder geval ook de jaren daarna nog golden. U heeft ons niet gevraagd om een evaluatie van de besluitvorming WAVA/GO. U bent vooral benieuwd naar het optreden van de gemeenteraad, Uw vertegenwoordiger in het bestuur van de WAVA/GO, de besluiten die tot verantwoording leiden. U heeft ook gevraagd om langzamerheid de blik vooruit te kunnen werpen. In onze tweede rapportage, dit zal een uitgebreid, aangevuld rapport zijn, zullen we vooral daar naartoe gaan. We kunnen op hoofdlijnen constateren wat er mis gegaan is en aangeven wat kunt U doen in Uw sturingsrelaties, in Uw verantwoordingsafspraken om te voorkomen dat dit weer gaat gebeuren, hetzij binnen WAVA, hetzij binnen andere samenwerkingsverbanden. Als dit is wat U bedoelt, krijgt U wat U vraagt, anders kan het zijn dat U op een paar punten teleurgesteld zult zijn.”

Dhr. DE JONGH: “Het kon zijn dat een bepaald mechaniek opgevallen was. Dat zou kunnen. Ik weet niet hoe u dat beoordeeld heeft. Er zou sprake kunnen zijn van een bepaald mechaniek. Ik heb zojuist bijvoorbeeld de angst voor die achtergestelde lening al genoemd. In het kader van besluiteloosheid, het ging om reorganisaties enzovoorts, dingen doen en dingen niet meer doen, zou ook een bepaald mechaniek achter gezeten kunnen hebben. Als u dat niet opgevallen is, hoeft u er niet meer naar te zoeken, maar als het opgevallen is, zou ik het graag benoemd hebben.”

Dhr. VAN OORT: “Ik stel dat er vragen gesteld zijn over de voormalige directeur. De directeur heeft niets te maken met de verhouding tussen de Raad en het Dagelijks Bestuur. Het heeft niet zo veel nut, want hij zal niet veel licht kunnen werpen op hoe dat het tussen ons gegaan is, afgezien van hetgeen er naderhand gebeurd is.”

Dhr. SMIT: “Aanvullend op hetgeen dhr. De Peuter heeft gezegd, investeren in een actieve communicatie met het AB en het DB en consensus proberen te bereiken met andere Raden in de gemeenschappelijke regeling, ik heb ook de behoefte dat u vrij ver gaat in uw aanbevelingen met betrekking tot de juiste managementinformatie waarop wij kunnen sturen. Ik denk, ik kom dan terug op de competentie en kennis, dat u als deskundige ons daarvoor een hele goede voorzet kunt geven. Uiteindelijk blijkt dat een, met alle respect voor onszelf en ook mijzelf, bepaald gebrek, parttime functie, je kennis en als je dan een zwaar lichaam moet beoordelen, wil je vanuit een ieders gedachtengang een positieve bijdrage daaraan wilt leveren. Ik hoop dat u hierin vrij gaat, in de aanbeveling en het opzetten van zodat er een bepaald kader ontstaat waarmee wij de komende jaren wat kunnen doen. Daaraan bestaat behoefte, als ik een ieder deze avond beluister.”

Dhr. SCHAAP: “We zullen op termijn moeten bezien of het ver genoeg gaat. Wij zullen in ieder geval proberen zo concreet mogelijk te zijn. Wij hebben nog geen procedure afgesproken voor het bespreken van het rapport. Wij zullen proberen het rapport in juli af te ronden. Daarmee is de discussie en gedachtenwisseling met U is daarmee nog niet afgerond. Wij zijn uiteraard graag bereid om tenminste een presentatie te geven op basis van het rapport en vervolgens met U van gedachten te wisselen over wat er aanvullend nog zou kunnen gebeuren. Als dingen niet in het rapport staan, kunnen wij hierover in discussie gaan. Uw wens is helder. Wij zullen met Uw Griffier afstemmen op welke manier wij het rapport aanleveren en het vervolgens met U gaan bespreken. Dank U voor Uw inbreng. Hoe meer input U ons geeft, hoe beter wij kunnen rapporteren zodat U daar vervolgens conclusies aan kunt verbinden. Wij hopen een rapport te kunnen presenteren waarmee U een paar stappen verder kunt komen.”

6. Afsluiting

Niets meer aan de orde zijnde sluit dhr. Schaap de vergadering.

Bijlage 3. Organogram 2001
